

વન્યજીવ

પ્રશ્ન મંચ

પ્રકાશન અને સંપર્ક વિભાગ
ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.

માર્ગદર્શન : ડૉ.એચ.એસ.સિંહ (ભા.વ.સે.)
અધિક અગ્ર મુખ્ય વન સંરક્ષક,
સંશોધન અને તાલીમ
ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.

સંકલન : એલ.જે.ભણાત, (ગુ.વ.સે.)
નાયબ વન સંરક્ષક
વિ.કે. પડીઆ
મદદનીશ વન સંરક્ષક
પી.ડી. ચાવડા, (નિવૃત્ત)
મદદનીશ વન સંરક્ષક
એમ.કે. ચૌધરી
પરિક્ષેત્ર વન અધિકારી
એ.બી. પટેલ
પરિક્ષેત્ર વન અધિકારી
જી.સી. પટેલ
પરિક્ષેત્ર વન અધિકારી

સહયોગ : હેમંત સુથાર
મદદનીશ વન સંરક્ષક

પ્રકાશક : પ્રકાશન અને સંપર્ક વિભાગ, ગાંધીનગર.

કોમ્પ્યુટર કંપોઝ : રોહિતસિંહ પી. વાઘેલા

આવૃત્તિ વર્ષ : જાન્યુઆરી-૨૦૧૩

મુદ્રક :

અનુક્રમણિકા

અ. નં.	વિષય	પાના નં.
૧	વન્યજીવ	૧
૨	સસ્તન વન્યજીવો	૮
૩	પક્ષીઓ	૨૧
૪	સરિસૃપ (પેટે ચાલનારા પ્રાણીઓ)	૨૮
૫	ઉભયજીવી પ્રાણીઓ	૩૧
૬	મત્સ્ય અને દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિ	૩૨
૭	સંધિપાદ	૩૬
૮	જનરલ	૪૦
૯	પ્રાણીઓ	૪૪
૧૦	વનસ્પતિશાસ્ત્ર	૪૭
૧૧	અંગ્રેજી	૫૦
૧૨	વાઇલ્ડ લાઇફ ક્વ્વીઝ	૫૩
૧૩	વન્યજીવોની અંદાજિત સંખ્યા	૫૮
૧૪	ભારતના અભયારણ્યો	૫૮
૧૫	ભારતના રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો	૬૦
૧૬	ગુજરાતના અભયારણ્યો તથા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો	૬૨
૧૭	પર્યાવરણીય દિવસો	૬૩

૧. વન્યજીવ

- (૧) ભારતનું રાષ્ટ્રીય પ્રાણી કયું છે ?
વાઘ - Tiger
- (૨) ભારતનું રાષ્ટ્રીય પક્ષી કયું છે ?
મોર - Indian Peafowl
- (૩) ભારતનું રાષ્ટ્રીય ફૂલ કયું છે ?
કમળ- Lotus
- (૪) ગુજરાતના રાજ્ય પ્રાણી અને રાજ્ય પક્ષીના નામ જણાવો ?
રાજ્ય પ્રાણી-સિંહ - Asiatic Lion
રાજ્ય પક્ષી - સુરખાબ-હંજ (ફ્લેમીંગો) - Flamingo
- (૫) વર્લ્ડ વાઈડ ફંડ ફોર નેચરનું મુખ્ય મથક કયું છે ?
ગ્લાન્ડ (Gland)- સ્વીટ્ઝરલેન્ડ
- (૬) ભારતના પ્રથમ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનું નામ જણાવો ?
જીમ કોર્બેટ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન - ઉત્તરાંચલ
- (૭) ભારતમાં વાઘ પરિયોજના ક્યારે શરૂ કરવામાં આવી ?
વર્ષ ૧૯૭૨ માં વાઘ પરિયોજના હેઠળ ૨૩ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો અને
અભયારણ્યો સ્થાપવામાં આવ્યા છે.
- (૮) અમેરિકાનું રાષ્ટ્રીય પક્ષી કયું છે ?
બાલ્ડ ઈગલ
- (૯) કયું વન્યપ્રાણી પોતાના મારણને ઝાડ ઉપર મુકી બીજી વખત ભક્ષણ
માટે ઉપયોગ કરે છે ?
દિપડો (પેન્થર) - Leopard or Panther
- (૧૦) ઓસ્ટ્રેલીયાનું રાષ્ટ્રીય પ્રાણી કયું છે ?
કાંગારૂ.
- (૧૧) ન્યુઝીલેન્ડનું રાષ્ટ્રીય પક્ષી કયું છે ?
કીવી. (આ પક્ષી ઉડી શકતું નથી.)

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

- (૧૨) લુપ્ત થયેલ ડોડો પક્ષી કયા દેશમાં જોવા મળતું હતું ?
મોરેશિયસ ટાપુઓ
- (૧૩) પંજાબ રાજ્યનું રાજ્ય પક્ષી કયું છે ?
ઈસ્ટર્ન ગોશ્લોક
- (૧૪) પંજાબનું રાજ્ય પ્રાણી કયું છે ?
કાળિયાર (Black buck)
- (૧૫) દુનિયાનો સૌથી લાંબો રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયો છે ?
ગ્રીનલેન્ડનો ઉત્તરપૂર્વ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન.
- (૧૬) ભારતમાં કઈ કઈ જાતના રીંછ જોવા મળે છે ?
(૧) હિમાલયન બ્રાઉન બિયર (૨) એશિયાટીક બ્લેક બિયર
(૩) સ્લોથ બિયર (૪) સન બિયર
- (૧૭) સિંહ મોટા ભાગે કયા સમયે ગર્જના કરતાં હોય છે ?
સુર્યાસ્ત પછીના એક કલાકમાં સિંહ ગર્જના કરે છે.
- (૧૮) બિલાડી દિવસમાં કેટલા કલાક ઉંઘે છે ?
દિવસમાં ૧૬ કલાક સુધી
- (૧૯) ભારતમાં પૂંછડી વગરના કયા વાનર જોવા મળે છે ?
હુલોક ગીબન (આસામ) (Hoolock Gibbon) - નર કાળારંગનો અને
માદા સોનેરી રંગની હોય છે.
- (૨૦) પ્રાણી જાતમાં સર્વ સામાન્ય સંવનનની પધ્ધતિ કઈ ગણાય છે ?
પોલીગેમી- એકી વખતે એક કરતા વધુ પતિ કે પત્નિ હોવા તે
- બહુ પત્નિત્વ કે પતિત્વ
- (૨૧) કયા દરિયાઈ જીવો ઝવેરાત તરીકે વપરાય છે ?
કોરલ (પરવાળા) તથા પર્લ (મોતી)
- (૨૨) કયું કીટક રોયલ જેલી ઉત્પન્ન કરે છે કે જે દવામાં વપરાય છે ?
મધમાખી
- (૨૩) કયા પ્રાણીમાંથી કેસ્મિનો ઉન પ્રાપ્ત થાય છે ?
સાઈબેરીયન આઈબેક્સ

- (૨૪) કયા એશિયાઈ પ્રાણીને પકડીને મરે ત્યાં સુધી સતત મારવામાં આવે છે કારણ કે તેના આંસુ પ્રેમના પ્રતિક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ? ડૂગોંગ- દરિયાઈ ગાય- વનસ્પતિ આહારી કદાવર દરિયાઈ સસ્તન પ્રાણી
- (૨૫) દુનિયામાં સૌથી વિશાળ પથરાળ કોરલની રચના કયા સ્થળે જોવા મળે છે ? ઓસ્ટ્રેલીયાના કવીન્સલેન્ડમાં ધી ગ્રેટ બેરીયર રીફ ખાતે જે દુનિયાનો સૌથી મોટો દરિયાઈ ઉદ્યાન છે.
- (૨૬) શાહુડી સામનો કેવી રીતે કરે છે ? શાહુડી પોતાની પાછળના કાંટા દ્વારા સ્વભયાવ કરે છે
- (૨૭) પ્રાણીના પાછળના ભાગ માટે કયો અંગ્રેજી શબ્દ વપરાય છે ? ડોરસલ. (Dorsal) - પૃષ્ઠ - પીઠ પરનું
- (૨૮) બાહ્યાકાર વિદ્યા રૂપવિદ્યા (મોર્ફોલોજી) કોને કહેવાય છે ? પ્રાણી કે વનસ્પતિના રૂપો આકાર અંગેના શાસ્ત્રને રૂપવિદ્યા- આકાર વિજ્ઞાન કહેવાય છે
- (૨૯) એપીકલ્ચર (Apiculture) એટલે શું ? મધના વ્યાપારી ઉત્પાદન માટે મધમાખીના ઉછેરને એપીકલ્ચર - મધુમક્ષિકા પાલન કહે છે.
- (૩૦) હરપેટોલોજી (Herpetology) એટલે શું ? સાપ અને ઉભયજીવી પ્રાણીઓના શાસ્ત્રને હરપેટોલોજી કહેવાય છે.
- (૩૧) કોન્કોલોજી (Conchology) એટલે શું ? મૃદુકાય (મોલસ્ક) (કવચવાળા પોચા શરીરના પ્રાણીઓ)ના શાસ્ત્રને કોન્કોલોજી કહેવાય છે.
- (૩૨) ઈથોલોજી (Ethology) એટલે શું ? પ્રાણીઓના રહેઠાણ સંબંધે વર્તણૂકના અભ્યાસને ઈથોલોજી-પ્રાણી વર્તન શાસ્ત્ર કહેવાય છે.
- (૩૩) લીમનોલોજી (Limnology) એટલે શું ? તાજા પાણીના પ્રાણીઓ તથા વનસ્પતિના અભ્યાસને લીમનોલોજી કહેવાય છે.
- (૩૪) નેકટોન (Nektons) એટલે શું ? પ્રાણીઓ કે જે પાણીની ઉપરની સપાટી ઉપર તરે છે તેને નેકટોન કહેવાય છે.

- (૩૫) એન્ટોમોલોજી (Entomology) એટલે શું ?
કિટકો - જંતુઓના વિજ્ઞાનને એન્ટોમોલોજી - જંતુશાસ્ત્ર, કિટક વિજ્ઞાન કહેવાય છે.
- (૩૬) ટેક્સીડરમી (Taxidermy) એટલે શું ?
મરેલા પ્રાણીઓને સાચવવા માટે મસાલો ભરીને સાચવવાની કળાને ટેક્સીડરમી કહેવાય છે.
- (૩૭) હેલમીનથોલોજી (Helminthology) એટલે શું ?
પરોપજીવી જંતુ - કીડાઓના અભ્યાસને હેલમીનથોલોજી કહેવાય છે.
- (૩૮) વેડર (Wader) એટલે શું ?
પાણીના કિનારા નજીક કાદવ-કીચડ ખુંદનારા પક્ષીઓને 'વેડર' કહેવાય છે.
- (૩૯) બ્લબર (Blubber) એટલે શું ?
દરિયાઈ પ્રાણીની ત્વચાની નીચેના ચરબીયુક્ત ભાગને બ્લબર કહેવાય છે.
(દા.ત. વ્હેલ)
- (૪૦) ઇકરોપેરેઈસાઈટ (Ectoparasite) એટલે શું ?
બીજા પ્રાણીના બહારના અંગો ઉપર જે પ્રાણી પરોપજીવી રહે તેને ઇકરોપેરેસાઈટ કહેવાય છે.
- (૪૧) કચ્છના રણમાં કયા માંસભક્ષી વન્ય પ્રાણી જોવા મળે છે ?
(૧) ગશ (હેણોતરો), (૨) રણનું શિયાળ (૩) વરૂ
- (૪૨) પૂર્ણ રૂપ જણાવો
(૧) W.W.F. વર્લ્ડ વાઈડ ફંડ ફોર નેચર
(૨) B.N.H.S. બોમ્બે નેચરલ હિસ્ટ્રી સોસાયટી
(૩) I.N.T.A.C.H. ઇન્ડિયન નેશનલ ટ્રસ્ટ ફોર આર્ટ્સ એન્ડ કલ્ચરલ હેરીટેજ
(૪) I.U.C.N. ઇન્ટરનેશનલ યુનિયન ફોર કન્ઝર્વેશન ઓફ નેચર એન્ડ નેચરલ રીસોર્સીસ
(૫) G.E.E.R. ગુજરાત ઇકોલોજીકલ એજ્યુકેશન એન્ડ રીસર્ચ ફાઉન્ડેશન (ગાંધીનગર.)

- (૬) C.I.T.E.S. કન્વેન્શન ઓન ઈન્ટરનેશનલ ટ્રેડ
ઈન અનડેન્જર સ્પીસીઝ (ઓફ ફ્લોરા એન્ડ ફાઉના)
- (૭) C.Z.A. સેન્ટ્રલ ઝુ ઓથોરીટી
- (૮) W.I.I. વાઈલ્ડ લાઈફ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ઈન્ડીયા
- (૯) C.E.E. સેન્ટર ફોર એન્વાયરમેન્ટ એજ્યુકેશન
- (૪૩) ડાઈનોસોરનો અર્થ શો છે ?
ભયાનક ગરોળી
- (૪૪) સૈાથી વધુ આયુષ્ય કયા પ્રાણીનું હોય છે ?
કાયબો - ૩૦૦ વર્ષ સુધી
- (૪૫) આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિ પામેલ ભારતીય પક્ષીવિદનું નામ જણાવો
ડૉ. સલીમઅલી
- (૪૬) માણસ પછી બુધ્ધિશાળી પ્રાણી કયું છે ? કયા વર્ગનું છે ?
માણસ પછીના ક્રમમાં બુધ્ધિશાળી ડોલ્ફીન છે. જે સસ્તન વર્ગનું જળચર પ્રાણી છે.
- (૪૭) ભારતનું સૈાથી મોટું પ્રાણી સંગ્રહાલય કયું છે ?
ઝુઓ લોજીકલ ગાર્ડન - અલીપુર - કલકત્તા
- (૪૮) પ્રાણીઓમાં સૈાથી જાડી ચામડી કોની હોય છે ?
બ્લેલ શાર્ક
- (૪૯) કયા હરણને મારીને તેના કયા પદાર્થનો ઉપયોગ પરફ્યુમ તરીકે વપરાય છે ?
કસ્તુરી મૃગ (Musk deer) - કસ્તુરી - નરના પેટ ભાગની ગ્રંથિમાંથી
નીકળતો સુગંધિત સ્ત્રાવ
- (૫૦) કયા દેશમાંથી કુદરતી વાદળી મળી આવે છે ?
ગ્રીસ
- (૫૧) ભૂમિ ઉપર ભારતનું બીજા નંબરનું સૈાથી મોટું પ્રાણી કયું છે ?
એક શિંગડાવાળો ગેંડો (One horned Rhinoceros)
- (૫૨) યાક કઈ જગ્યાએ જોવા મળે છે ?
લડાખ - ભારત તથા તિબેટ

- (૫૩) નોળિયાને કયા દેશમાં તેનું મૂળ રહેઠાણ માનવામાં આવે છે ?
આફ્રિકા
- (૫૪) દુનિયામાં કયા દેશમાં સૌથી મોટા વીંછી જોવા મળે છે ?
ભારત
- (૫૫) ઈ.સ. ૧૯૩૮માં વાઈસરોય અને તેની પાર્ટી દ્વારા એક જ દિવસમાં ૪૨૭૩ પક્ષીઓનો શિકાર કરવામાં આવેલ જે વિસ્તારને હાલ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન તરીકે રક્ષિત કરવામાં આવેલ છે જેનું નામ આપો.
કેવલાદેવ ધાના- રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન, ભરતપુર - રાજસ્થાન
- (૫૬) કયા એકકોષી જીવથી મરડો થાય છે ?
એન્ટોમીબા - Entamoeba
- (૫૭) કયા એકકોષી જીવથી મેલેરીયા થાય છે ?
પ્લાઝમોડિયમ
- (૫૮) અળશિયામાં નરની સંખ્યા વધુ હોય છે કે માદાની ?
કોઈ નહિ. અળશિયા Hermophrodite - ઉભય લિંગી છે.
- (૫૯) કિટકો તથા પ્રાણીઓ નર કે માદાને શોધવા સંવનન માટે કઈ જ્ઞાનેન્દ્રિયનો ઉપયોગ કરે છે?
સુંઘવાની (પ્રાણેન્દ્રીય)
- (૬૦) શબ્દકોષમાં સૌ પ્રથમ કયું પ્રાણી આવે છે ?
આર્ડવાર્ક- Aardvark- ઉધઈ ખાનારું આફ્રિકાનું એક નિશાયર સસ્તન પ્રાણી
- (૬૧) “પક્ષી જગત” નામનું પુસ્તક કોણે લખ્યું છે ?
પ્રદ્યુમન કંચનરાય દેસાઈ
- (૬૨) પ્રખ્યાત પક્ષીવિદ ડૉ. સલીમઅલીની આત્મકથાનું નામ જણાવો.
ફોલ ઓફ ધી સ્પેરો (Fall of the sparrow)
- (૬૩) વિશ્વનું સૌથી મોટું પ્રાણી સંગ્રહાલય કયું છે ?
જર્મનીના બર્લીન શહેરનું પ્રાણી સંગ્રહાલય.
- (૬૪) જુનાગઢ ખાતેના સકકરબાગ પ્રાણી સંગ્રહાલયની સ્થાપના કઈ સાલમાં થઈ હતી?
ઈ.સ. ૧૯૬૩માં, જે ભારતનું સૌથી જુનું પ્રાણી સંગ્રહાલય છે.

- (૬૫) ગુજરાતનું સૌથી મોટું અભયારણ્ય કયું છે ?
કચ્છ રણ અભયારણ્ય. વિસ્તાર ૭૫૦૬.૨૨ ચો.કિ.મી.
- (૬૬) ગીર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી ?
વર્ષ ૧૯૭૫
- (૬૭) ભારતમાં પ્રકૃતિ શિક્ષણ માટે એક માત્ર અભયારણ્ય ક્યાં છે ?
હિંગોલગઢ પ્રકૃતિ શિક્ષણ અભયારણ્ય. જે રાજકોટ જિલ્લાના જસદણ તાલુકામાં આવેલું છે.
- (૬૮) બોમ્બે નેચરલ હિસ્ટરી મ્યુઝીયમના મુખપત્રનું નામ કયું છે ?
હોર્નબીલ
- (૬૯) W.W.F. ના પ્રતિકમાં કયા પ્રાણીનું ચિન્હ છે ?
પાન્ડા - હિમાલયન પાન્ડા.
- (૭૦) કૂતરા સિવાય બીજા કયા પ્રાણી કરડવાથી હડકવા થઈ શકે ?
વરૂ, રીંછ, શિયાળ, ચામાચિડીયું વગેરે.
- (૭૧) પ્રાણી જગતમાં સૌથી હાનિકારક પ્રાણી કયું ?
સામાન્ય ઘરમાખી.
- (૭૨) ગુજરાતમાં કેટલા અભયારણ્ય તથા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો આવેલા છે ?
૨૩ અભયારણ્ય અને ૪ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.
- (૭૩) હાડકા વગરનું સૌથી મોટું પ્રાણી કયું છે ?
ધી જાયન્ટ સ્કવીડ (The Giant Squid) - રંગારો - દરિયાઈ જીવ છે
- (૭૪) પ્રાણી જગતમાં સૌથી મોટી આંખો કોને હોય છે ?
ધી જાયન્ટ સ્કવીડ (The Giant Squid)
- (૭૫) દુનિયાનું સૌથી લાંબુ પ્રાણી કયું ?
સિબાલ્ડસ રોરકવીલ
- (૭૬) ગુજરાતનું પ્રથમ કન્ઝર્વેશન રીઝર્વ ક્યાં આવેલ છે ?
છારીદંડ વેટલેન્ડ - કચ્છ
- (૭૭) ઉડતી ખિસકોલી ખરેખર ઉડે છે ખરી ?
ના, ખરેખર ખિસકોલી એક ઝાડ પરથી બીજા ઝાડ પર છલાંગ મારે છે.
- (૭૮) જાયન્ટ પાન્ડા શું ખાય છે ?
વાંસ ખાય છે.

જાણવા જેવું

ભારત બૃહદ જૈવ વૈવિધ્ય ધરાવતા દુનિયાના ૧૨ દેશમાંનો એક દેશ છે. વિશ્વના કુલ જૈવ વૈવિધ્ય પૈકી ૬૦ % થી ૭૦ % વૈવિધ્ય ભારતમાં મળી આવે છે. ગુજરાતનો વનવિસ્તાર ઓછો હોવા છતાં વન્યજીવોમાં સમૃદ્ધ છે. ભયમાં મૂકાયેલ ૮ સસ્તન વર્ગના પ્રાણીઓ પૈકી બે પ્રાણી એશિયાઈ સિંહ અને ઘુડખર ફક્ત ગુજરાતમાં જોવા મળે છે.

દેશમાં અને રાજ્યમાં નોંધાયેલા પ્રાણીઓ નીચે મુજબ છે.

પ્રાણીઓ		ભારતમાં નોંધાયેલ	ગુજરાતમાં નોંધાયેલ
(૧) પ્રજીવ (આદિજંતુ)	Protozoa	૨૫૭૭	૨૨૫
(૨) છિદ્રકાય	Porifere	૪૮૬	૬૯
(૩) કોષાંત્રિ	Cnidaria	૮૪૨	૭૮
(૪) પૃથુકૃમિ	Rotifere	૩૩૦	૮૭
(૫) સૂત્રકૃમિ	Sipuncala	૩૫	૧૫
(૬) મૃદુકાય	Mollusca	૫૦૭૦	૩૫૦
(૭) -	Echiura	૪૩	૧૧
(૮) નુપુરક	Annelida	૮૪૦	૬૯
(૯) સંધિપાદ	Arthropoda	૬૮૩૮૯	૭૪૩
(૧૦) -	Phoronida	૩	૧
(૧૧) -	Bryozoa	૨૦૦	૪૨
(૧૨) -	Brachlopoda	૩	૧
(૧૩) શૂળત્વચી	Echinodermata	૭૬૫	૧૫
(૧૪) મત્સ્ય	Fish	૨૫૪૬	૬૦૬
(૧૫) ઉભયજીવી	Amphibia	૨૦૯	૧૯
(૧૬) સરિસૃપ	Reptilia	૪૫૬	૧૦૭
(૧૭) વિહંગ-પક્ષી	Aves	૧૨૩૨	૪૭૯
(૧૮) સસ્તન	Mammalia	૩૯૦	૧૦૭
(૧૯) અન્ય		૫૦૩૫	ઉપલબ્ધ નથી
	કુલ :	૮૯૪૫૧	૩૦૨૪

સ્ત્રોત :- ગુજરાતની પ્રાકૃતિક વિરાસત, ગીર ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર.

૨. સસ્તન વન્યજીવો

- (૧) દુનિયાનું જમીન પરનું સૌથી મોટું પ્રાણી કયું છે ?
હાથી
- (૨) સૌથી ઉંચું પ્રાણી કયું છે ? (સૌથી લાંબુ ગળુ કયા પ્રાણીનું હોય છે ?)
જીરાફ - ૪ થી ૫ મીટર ઉંચાઈ ધરાવે છે.
- (૩) સૌથી વધુ આયુષ્ય ધરાવતું પ્રાણી કયું છે ?
ગાલાપાગોસ કાચબો
- (૪) ટૂંકા અંતર માટે સૌથી ઝડપી દોડતું પ્રાણી કયું છે ?
ચિત્તો (Cheetah) - કલાકના ૯૫ કિ.મી.ની ઝડપે દોડી શકે છે.
- (૫) લાંબા અંતર માટે સૌથી ઝડપી દોડતું પ્રાણી કયું છે ?
પ્રોગલોર્ન એન્ટીલોપ
- (૬) સૌથી લાંબા શીંગડા ધરાવતું જીવંત પ્રાણી કયું છે ?
બળદ
- (૭) કયા સસ્તન પ્રાણીનાં લોહીનું તાપમાન સૌથી વધુ હોય છે ?
પાલતું બકરી
- (૮) કયા સસ્તન પ્રાણીનાં લોહીનું તાપમાન સૌથી ઓછું હોય છે ?
સ્પાઈની સેન્ટલર
- (૯) દુનિયાનું સૌથી નાનું સસ્તન પ્રાણી કયું ગણાય છે ?
હોગ-નોઝ બેટ (hog-nosed bat) વજન ૧.૫ ગ્રામ પાંખનો ફેલાવો ૧૬ સે. મી. જેટલો હોય છે.
- (૧૦) દુનિયામાં સૌથી નાના વાનરનું નામ કયું છે ?
પીગમી મારમોસેટ - (Monkey)
- (૧૧) કયું પ્રાણી વર્ષ દરમિયાન સૌથી વધુ બચ્ચાં પેદા કરે છે ?
સસલા
- (૧૨) સસ્તન પ્રાણીઓની વિશ્વમાં કેટલી જાતો જાણીતી છે ?
૫૦૯૬ જાતો
- (૧૩) ભારતનું સૌથી મોટા કદનું હરણ કયું છે ?
સાંબર - સાબર - ગુજરાતમાં ફક્ત ગીરમાં જોવા મળે છે.

- (૧૪) કયા પ્રાણીને સૌપ્રથમ અવકાશમાં મોકલવામાં આવેલ હતું ?
કૂતરો
- (૧૫) કયા પ્રાણીને ચાર ઢીંચણ હોય છે ?
હાથી
- (૧૬) વર્ષ ૨૦૦૫ની સિંહની ગણતરી મુજબ ગુજરાતમાં કેટલા સિંહ નોંધાયેલ છે ?
કુલ-૩૫૯
- (૧૭) વાઘ, સિંહ, દિપડા તથા ચિત્તા પૈકી સૌથી ભારે વજનદાર પ્રાણી કયું છે ?
વાઘ ૧૮૦ થી ૨૫૮ કીલો
- (૧૮) સિંહના ચાર પગના કેટલા નહોર (નખ) હોય છે ?
કુલ-૧૮ નખ
- (૧૯) શિવનું વાહન કયું છે ?
પોઠીયો - નંદી
- (૨૦) અંબાજી માતાનું વાહન કયું છે ?
વાઘ
- (૨૧) ઈન્દ્રનું વાહન કયું છે ?
હાથી
- (૨૨) યમનું વાહન કયું છે ?
પાડો
- (૨૩) મોર ઉપરની બેઠક- સવારી કોની છે ?
કાર્તિકેય - ભગવાન શંકરના પુત્ર
- (૨૪) હાથીની સૂંઢનો આગળનો ભાગ એ શું છે ?
મોઢાના આગળના ભાગનું રૂપાંતર એ સૂંઢ છે.
- (૨૫) માંકડામાં સામાન્ય રંગ કેવો રહે છે ?
બદામી, કથ્થાઈ ચામડી (રૂંવાટી) અને ગુલાબી મોઢું અને પૂંઠ
- (૨૬) કૂતરાનું પૂર્વજ પ્રાણી કયું છે ?
વરૂ - Wolf

- (૨૭) ગાયના જઠરમાં કેટલા ભાગ હોય છે.
ચાર
- (૨૮) કૂતરાનો સરેરાશ ગર્ભધારણ સમય કેટલો હોય છે ?
૬૩ દિવસ
- (૨૯) જંગલના સફાઈ કામદાર તરીકે ઓળખાતું પ્રાણી કયું છે ?
ઝરખ - Hyena
- (૩૦) બિલાડી કુળ કેટલી જાતો ભારતમાં છે ?
૧૫ જાતો
- (૩૧) શિયાળ (જેકાલ)નું સૌથી પ્રિય ફળ કયું છે ?
બોર
- (૩૨) રીંછની કઈ જ્ઞાનેન્દ્રિય તીવ્ર (સારી) હોય છે ?
સુંઘવાની
- (૩૩) સ્વોથ બિયરનો સૌથી પ્રિય ખોરાક કયો છે ?
ટરમાઈટ (ઉધઈ), બોર અને જંગલી ફળો
- (૩૪) રીંછ વૃક્ષ પર ચઢી શકે કે કેમ?
“ હા ”
- (૩૫) જીબ્રા પેટર્ન કોને કહેવાય ?
સફેદમાં કાળી પટ્ટીઓ
- (૩૬) કયા પ્રાણીનું નામ રોડ સાઈન સાથે જોડાયેલું છે ?
જીબ્રા - સફેદ અને કાળા પટ્ટા
- (૩૭) કયું ઘેટું સૌથી ફાઈન (સુંદર) ઉન આપે છે ?
મેરીનો
- (૩૮) દીપડાનો મારણ ઉપર ખોરાકની પસંદગીનો ક્રમ જણાવો ?
લીવર, કિડની, હૃદય, નાક, પગ તથા આંખો.
- (૩૯) બિલાડી કુળના પ્રાણીઓ કેવી રીતે ચાલે છે ?
પગના આંગળા ઉપર ચાલે છે (Digitigrade)

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

- (૪૦) સૌથી મોટો વાનર (પ્રાઈમેટ) ક્યાં પ્રાપ્ત થાય છે ? એનું નામ શું છે ?
ગોરીલા, પશ્ચિમી આફ્રિકા ભુમધ્ય રેખા પર
- (૪૧) કયા પ્રાણીને વાગવાથી કે મારવાથી મનુષ્યની માફક રહે છે ?
રીંછ- ભાલુ
- (૪૨) કયું પ્રાણી છે જે બચ્ચું પેદા કરે છે અને દૂધ પીવડાવે છે અને આમ છતાં ઉડી શકે છે ?
ચામાચીડીયું - સસ્તન વર્ગનું પ્રાણી.
- (૪૩) ૭૫૦ ગ્રામનું વાનર ક્યાં પ્રાપ્ત થાય છે ?
બિમી ગમી સેટનો વાનર, ઓમેઝોન નદીના પટના કિનારે પ્રાપ્ત થાય છે.
- (૪૪) તે કયું પ્રાણી છે જે ભય લાગતા એના બચ્ચાને પેટમાં સંતાડે છે અને પછી બહાર કાઢે છે ?
કાંગારુ.
- (૪૫) કયા વાનરને સૌથી વધુ વિકસિત મગજ હોય છે ?
ચીમ્પાન્ઝી
- (૪૬) ભારતમાં કયા એપ-એપે જોવા મળે છે ?
હુલોક ગીબન (Hoolock Gibbon) (પૂંછડી હોતી નથી.)
- (૪૭) ગીબન ફેમીલીનું સૌથી મોટું પ્રાણી કયું છે ? અને ક્યાં જોવા મળે છે ?
સીયામંગ- Siamang - મલેશિયા તથા સુમાત્રામાં જોવા મળે છે ?
- (૪૮) નવી દુનિયામાં સૌથી મોટો વાનર કયો છે ?
હાઉલર વાંદરો
- (૪૯) હનુમાન વાંદરા તરીકે કોણ ઓળખાય છે. ?
સામાન્ય લંગુર - Common Langur
- (૫૦) ભારતમાં સૌથી સામાન્ય વાનર કયો છે ?
રીસસ મેકાક (માંકડું)
- (૫૧) નદીના ઘોડા તરીકે કયું પ્રાણી ઓળખાય છે ?
હીપોપોટેમસ

- (૫૨) એશિયાઈ ઘુડખરની કઈ પેટાજાતિ કદમાં સૌથી મોટી છે ?
ક્રિઆંગ - ટીબેટીયન વાઈલ્ડ એસ - તિબેટીયન ઘુડખર
- (૫૩) પ્રાણીઓના સમૂહનાં નામ જણાવો ?
(૧) સિંહ - પ્રાઈડ	(૭) સાપ- ડેન
(૨) દીપડા - લીપ	(૮) જેલીફીશ - સ્ટોક
(૩) બિલાડી - કલટર	(૯) મોર - મસ્ટર
(૪) રીંછ - સાઉન્ડર	(૧૦) ટોડ - નોટ
(૫) કાગડા - મર્ડર	(૧૧) રીવેન્સ - અનકીન્કનેસ
(૬) શિયાળ - સ્કલ્ડ	(૧૨) એરા - પેસ
	(૧૩) વ્હેલ - ગામ
- (૫૪) કયા પ્રાણીનું દૂધ સૌથી વધુ સમતોલ આહાર તરીકે ઓળખાય છે ?
ગાય
- (૫૫) ગોરીલાનો ખોરાક કેવો હોય છે ?
ચુસ્ત શાકાહારી
- (૫૬) સૌથી પહેલું પાલતું પ્રાણી કયું છે ?
કૂતરો
- (૫૭) ઉંટના ખૂંધમાં શું હોય છે ?
ચરબી
- (૫૮) માદા ગધેડાને અંગ્રેજીમાં શું કહેવાય છે ?
જેની
- (૫૯) શિયાળની પૂંછડીને શું કહેવાય છે ?
બ્રશ
- (૬૦) હાથી દાંત શું છે ?
દાંતના રૂપાંતરનો ભાગ.
- (૬૧) ચામાચિડીયા રાત્રિના ઉડવા માટેના માર્ગ કઈ રીતે નક્કી કરે છે ?
ચામાચિડીયા રાત્રીના અલ્ટ્રાસોનીક મોજાઓ ઉત્પન્ન કરી પોતાનો માર્ગ શોધે છે.

- (૬૨) કયું પાલતું પ્રાણી તેના સામાજિક સમૂહમાં રહેતું નથી ?
બિલાડી
- (૬૩) કયા પ્રાણીના દૂધમાં સાકરનું પ્રમાણ સૌથી વધુ હોય છે ?
હાથી
- (૬૪) માણસની જેમ કયા પ્રાણી સ્મિત કરી શકે કે હસી શકે છે ?
ચિમ્પાન્ઝી તથા ગોરીલા
- (૬૫) બિલાડી અને કૂતરામાં વધુ આયુષ્ય કોનું છે ?
બિલાડી
- (૬૬) કયા પ્રાણીનો સૌથી વધુ ગર્ભધારણનો સમય હોય છે ?
એશિયાઈ હાથી - ૬૧૫ થી ૬૬૮ દિવસ
- (૬૭) કયા સસ્તન પ્રાણીનો ગર્ભધારણ સમય સૌથી ઓછો હોય છે ?
અમેરિકાનું ઓપોસમ- (Opossum) ધાનીધારી પ્રાણી - ૧૨ થી ૧૪ દિવસ
- (૬૮) કયા પ્રાણીના વજનના પ્રમાણમાં સૌથી ભારે મગજ હોય છે ?
સામાન્ય મારમોસેટ - (Monkey) વાનરકુળ
- (૬૯) પ્રાણી / પક્ષીઓના બચ્ચાંને કયા નામથી ઓળખાય છે ?
સિંહ - કબ (Cub) માછલી - ફિંગરલીંગ
સસલુ - લીવરેટ તેતર - ચીપર
કાંગારુ - જોય રૂસ્ટર - કૂકરેલ
દેડકો - પોલીવોગ કબૂતર - સ્વેબ
હંસ - સીગ્રેટ ઈલ - એલમર
- (૭૦) લીનસંગ (Linsang) કયા વર્ગનું પ્રાણી છે ?
સીવેટ (વીજ) ના વર્ગનું પ્રાણી છે. - (Viverridae)- ખટ્ટાસ
- (૭૧) બિલાડી કુળની નજીકનું પ્રાણી કયું છે ?
સીવેટકેટ-વીજ / વણિયર
- (૭૨) હેણોતરો ગશ (કેરેકલ) કયા વર્ગનું પ્રાણી છે ?
બિલાડી -કેટ

- (૭૩) પેન્ગોલીન (કીડીખાઉ) તેના બચ્ચાંને કેવી રીતે લઈ જાય છે ?
પૂંછડી દ્વારા
- (૭૪) ભારતીય શાહૂડીનો પ્રિય ખોરાક કયો છે ?
હરણના ખરી ગયેલાં શીંગડા
- (૭૫) મોટા પોન્ડાનો ફક્ત એક જ ખોરાક કયો છે ?
વાંસના કુમળા ડાળી / પાન
- (૭૬) બિલાડી કુળના કયા પ્રાણીના પોતાના પંજા સંકોરી શકતું હોવા છતાં તેના નખ ખુલ્લા રહે છે ?
ચિત્તો
- (૭૭) એન્ટલર અને શીંગડાનો તફાવત કયો છે ?
એન્ટલર સખત હોય છે જે દર વર્ષે ખરી જાય છે અને ફરીથી નીકળે છે. શીંગડા પોલા અને કાયમી રહે છે. હરણને એન્ટલર્સ હોય છે. એન્ટીલોપને શીંગડા હોય છે.
- (૭૮) વાઘની આઠ પ્રજાતિ પૈકી કેટલા વિનાશને આરે કે વિનાશ થયેલ છે ?
ત્રણ
- (૭૯) ઘોડાની કઈ જાતિ વિનાશને આરે છે ?
Bard અને Asiatic Wild Horse
- (૮૦) મેઝોઈક યુગમાં કયા સસ્તન પ્રાણી મુખ્યત્વે જોવા મળતા હતા ?
Marsupials - ધાનીધારી
- (૮૧) માંસાહારી પ્રાણીઓમાં સૌથી મજબૂત જડબું કોનું માનવામાં આવે છે ?
ઝરખ
- (૮૨) ગુજરાતમાં કેટલા જાતના મૃગ અને હરણ જોવા મળે છે ?
ગુજરાતમાં ચાર જાતના મૃગ અને ત્રણ જાતના હરણ જોવા મળે છે.
મૃગ કુળ : કાળિયાર, નીલગાય, ચિન્કારા અને ચૌશિંગા - Antelops
હરણકુળ : ચિત્તલ, સાબર અને ભેકર (Barking deer) - Deer
- (૮૩) હરણ અને મૃગનો તફાવત કયો છે ? (Deer = હરણ, Antelope = મૃગ)
(૧) હરણનાં શીંગડાં શાખવાળા, સખત અને વળ કે રીંગ વગરના હોય છે. જે દર વર્ષે આપોઆપ ખરી પડે છે અને ફરી નવા ઉગે છે. ફક્ત નર હરણ શીંગડા ધરાવે છે. આ શીંગડાને “ એન્ટલર ” તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(૨) મૃગના શીંગડા પોલા, શાખા વગરના, વળ કે રીંગવાળા હોય છે. જે આજીવન રહે છે. ચિંકારા મૃગની માદા પણ શીંગડા ધરાવે છે. આવા શીંગડા Horn કહેવામાં આવે છે.

(૮૪) ચિત્તા અને દીપડાનો તફાવત કયો છે ?

(૧) દીપડાની સરખામણીમાં ચિત્તાનું શરીર પાતળું અને પગની લંબાઈ વધારે હોય છે.

(૨) ચિત્તાના શરીર ઉપર ગોળ કાળા ટીલાઓ હોય છે. જ્યારે દીપડાના શરીર ઉપર ચક્તા અથવા કુમતા (રોઝેટ્સ) હોય છે.

(૩) ચિત્તાના ચહેરા ઉપર નાકની બન્ને બાજુએ આંખોથી મોઢા સુધી કાળી રેખા-લીટી હોય છે. ચહેરાનું કદ દીપડાથી નાનું હોય છે.

(૪) દીપડાના પગના નખ સંકોચાઈને આવરણ નીચે સંપૂર્ણપણે ઢંકાઈ જાય છે. જ્યારે ચિત્તાના નખ હંમેશાં ખુલ્લા જ રહે છે.

(૫) ચિત્તો ભારતમાંથી નામશેષ થયેલ છે. જ્યારે દીપડા બધે જ જોવા મળે છે.

(૮૫) વાઘ / સિંહ ઘાસ ખાય ?

હા (ક્યારેક પાચનમાં મદદરૂપ થવા)

(૮૬) ચામાચિડીયા કે કાનકડીયા ઉડે છે. તેને પક્ષી ગણાય ?

ચામાચિડીયા કે કાનકડીયા એ સસ્તન વર્ગના પ્રાણી છે પરંતુ પક્ષી નથી.

(૮૭) કયું પ્રાણી સૌથી લાંબુ છે ?

પ્રાણીજગતનું સૌથી લાંબુ પ્રાણી “લાયન્સ જોન જેલીફીશ” સમુદ્રમાં જોવાં મળે છે જેની લંબાઈ ૬૦મી. સુધીની નોંધાયેલ છે.

(૮૮) પ્રાણીઓમાં હું સિંહ છું, એવું કોણે કહ્યું છે ?

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણએ ભગવદ્ગીતામાં કહ્યું છે.

(૮૯) અર્ધનર તથા અર્ધ-સિંહ સ્વરૂપ હિન્દુ દેવતા કયા છે ?

નરસિંહ અવતાર

- (૯૦) આપણા દેશની રાષ્ટ્રીય મુદ્રામાં ક્યાં પ્રાણીનું ચિહ્ન છે ?
સિંહ
- (૯૧) ભારતીય રિઝર્વ બેન્કનાં ચિહ્નોમાં ક્યા પ્રાણીનું ચિહ્ન છે ?
સિંહ
- (૯૨) ક્યા દેશના રાષ્ટ્ર ધ્વજમાં સિંહના ચિહ્નને સ્થાન છે ?
શ્રીલંકા
- (૯૩) હિંસક પ્રાણીદર્શન માટે કઈ સફારી આદર્શ સ્થળ છે ?
કેનિયન સફારી
- (૯૪) વાહનો માટે ક્યા પ્રાણીઓના નામ અપાય છે?
પેન્થર, કબ, કાવાસાકી
- (૯૫) એશિયાટીક લાયનનું છેલ્લું નિવાસસ્થાન કયું ગણાય છે ?
ગીરનું જંગલ
- (૯૬) ગુજરાતમાં વાઘ નામશેષ થયાં બાદ કઈ પ્રજાતિની વસ્તી ખુબ જ ઓછી થઈ રહી છે ?
હેણોતરો અને રણબિલાડી
- (૯૭) શિવસેનાનાં પ્રતિકમાં ક્યાં પ્રાણીનું ચિહ્ન છે ?
વાઘ
- (૯૮) પ્રાણી જગતમાં સહુથી મોટું મગજ ક્યા પ્રાણીનું હોય છે.
હાથી
- (૯૯) સિંહ અને વાઘણનાં સંકરણ થી કઈ નવી સંકરણ પ્રજાતિ વિકસી છે ?
'લાઈગર'
- (૧૦૦) સિંહણ અને વાઘના સંકરણ થી કઈ નવી સંકરણ પ્રજાતિ વિકસી છે ?
'ટાઈલોન'
- (૧૦૧) બંગાળનું સુંદરવન શેના માટે પ્રસિધ્ધ છે ?
વાઘ

- (૧૦૨) ભારતદેશ નામ પડ્યું તે ભરત રાજા કોની જોડે બાળપણમાં રમતાં હતાં ?
સિંહ સાથે
- (૧૦૩) બિલાડી કૂળના પ્રાણીઓમાં કયું એવું પ્રાણી છે, જેની પૂંછડીના છેડા ઉપર વાળનો ગુચ્છ આવેલ છે ?
સિંહ
- (૧૦૪) કયું પ્રાણી ૧૫ ફૂટ ઉંચો કૂદકો મારી શકે છે, તેમજ પાછળની દિશામાં પણ કૂદકો મારી શકે છે ?
વરૂ
- (૧૦૫) જંગલી કૂતરામાં ગર્ભધારણ સમય કેટલો હોય છે ?
૬૦ થી ૬૨ દિવસ
- (૧૦૬) જગતમાં સૌથી વિરલ ગણાતું પ્રાણી કયું છે ?
એશિયાઈ કાળું રીંછ
- (૧૦૭) ભારતનું સૌથી નાનું રીંછ કયું છે ?
સન બીયર
- (૧૦૮) ભારતમાં સૌથી વધુ ઉંચાઈએ કયું રીંછ રહે છે ?
હિમાલયન “બ્રાઉન બિયર”
- (૧૦૯) શ્વાનકૂળનું કયું પ્રાણી કીટકો ઉપર નભે છે ?
- (૧૧૦) પૃથ્વીના દક્ષિણ ગોળાર્ધમાં કયું રીંછ જોવા મળે છે ?
સ્પેક્ટેકલ્ડ બિયર
- (૧૧૧) સ્લગ અને ગોકળગાય કઈ રીતે શ્વાસ લે છે ?
શરીરના બહારના ભાગ ઉપર ફેફસા ખોલીને શ્વાસ લે છે.
- (૧૧૨) ચિત્તાની દોડવાની સરેરાશ ઝડપ કેટલી ?
૧૦૫ કિ.મી
- (૧૧૩) સિંહ વધુમાં વધુ કેટલી ઝડપથી દોડી શકે છે ?
૮૦ કિ.મી.
- (૧૧૪) સિંહનું સરેરાશ આયુષ્ય કેટલા વર્ષનું હોય છે ?
૧૮ વર્ષ

- (૧૧૫) સૌથી મોટી ઉંમરના કાયબાને કયા સુમાં રાખવામાં આવેલ હતો ?
કલકત્તા
- (૧૧૬) ચાર માંસાહારી વન્યપ્રાણીઓના નામ લખો.
વાઘ, વણીયર, નોળિયો, વરુ
- (૧૧૭) ચાર તૃણાહારી વન્યપ્રાણીઓના નામ લખો.
વાનર, સસલું, સાબર, કાળીયાર
- (૧૧૮) પૃથ્વી પરનો સૌથી બુદ્ધિશાળી પ્રાણી કયું ?
માનવ
- (૧૧૯) વાઘ કયા કુળનું પ્રાણી છે?
બિલાડી (Felidae)
- (૧૨૦) બિલાડી કુળનું મોટામાં મોટું પ્રાણી કયું ?
વાઘ
- (૧૨૧) પૃથ્વી પરનું મોટામાં મોટું સસ્તન પ્રાણી કયું ?
બલ્યુ વ્હેલ
- (૧૨૨) વ્હેલ કયા વર્ગનું પ્રાણી છે?
સસ્તન
- (૧૨૩) વાઘને કાળી પટ્ટીઓ / લાઇન કેમ હોય છે ?
વાઘ એ ગાઢ જંગલોનું પ્રાણી છે તથા નજીકથી શિકાર કરે છે, ડાળીઓવાળા વિસ્તારમાં ભળી જવા સાડું (કેમોફ્લાજ) તેના શરીર પર કાળી પટ્ટીઓ હોય છે.
- (૧૨૪) સિંહ પ્રજાતિ અન્ય બિલાડી કુળની પ્રજાતિ કઈ રીતે જુદી પડે છે ?
સિંહ પ્રાણીમાં પુખ્ત શરીર પર ટપકાં કે પટ્ટા હોતા નથી. સમૂહમાં રહે છે.
- (૧૨૫) દિવસ દરમિયાન સિંહ મુખ્યત્વે કઈ કામગીરી કરે છે ?
સિંહ દિવસ દરમિયાન મુખ્યત્વે ઊંઘે છે.
- (૧૨૬) કોના કાન વધુ મોટા હોય છે ? આફ્રિકન હાથી કે એશિયાઈ હાથીના ?
આફ્રિકન

તમે જાણો છો ?

- દુનિયામાં અંદાજે ૫૦૯૬ જાતિના સસ્તન પ્રાણીઓ પૈકી ભારતમાં ૩૯૦ વન્ય સસ્તન અને ગુજરાતમાં ૧૦૭ જાતિના વન્ય અને ૧૨ જાતિના પાલતું પ્રકારના સસ્તન પ્રાણીઓ નોંધાયેલ છે.
- ગેંડાનું શીંગડું વાળના ઝૂમખાનું બનેલું છે.
- વેળાવદર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં મુખ્યત્વે કાળિયાર નામના મૃગ જોવા મળે છે.
- ગરોળી પૂંછડીનો ત્યાગ કરે છતાં જીવી શકે છે.
- ચિત્તો ભારતમાંથી નામશેષ થઈ ગયો છે.
- ગુજરાતમાં હાથી, ચિત્તો, વાઘ તથા મોટી ભારતીય ખિસકોલી લુપ્ત થઈ ગઈ છે.
- ગુજરાતમાં હેણોતરો (ગશ), રણ બિલાડી, રણ લોકડી, મોટી ઉડતી ખિસકોલી, અજગર, કીડીખાઉ વગેરે ભયના આરે મૂકાયેલ પ્રાણીઓમાં ગણાય છે. કેમ કે તેમના કુદરતી રહેઠાણો સમા વનોની અવદશા થતાં તેની વસતી ઘટતી જાય છે.

સસ્તન પ્રાણીઓની સ્થિતિ (આઈ.યુ.સી.એન.પ્રમાણે)

સ્થિતિ		જાતિની સંખ્યા	
		ભારતમાં	ગુજરાતમાં
(૧) લુપ્ત	Extinct	૩	૫
(૨) વિનાશને આરે	Critically endangered	૨૪	૩
(૩) ભયના આરે	Endangered	૩૨	૨
(૪) અરક્ષિત	Vulnerable	૬૨	૭
(૫) ઓછા ભય હેઠળ નજીક threatened	Lower risk near	૯૨	૧૮
(૬) અન્ય	પણ સંકટની	૧૭૮	૭૦
	કુલ:	૩૯૧	૧૦૧

સ્ત્રોત :- ગુજરાતની પ્રાકૃતિક વિરાસત, ગીર ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર.

૩. પક્ષીઓ

- (૧) સૌથી મોટા કદનું પક્ષી કયું છે. ? (હાલ અસ્તિત્વમાં હોય તેવું પક્ષી)
શાહમૃગ
- (૨) સૌથી નાનું પક્ષી કયું છે ?
બી હર્મીંગ બર્ડ - (ક્યુબામાં જોવા મળે છે).
- (૩) સૌથી ઝડપી દોડતું પક્ષી કયું છે ?
શાહમૃગ
- (૪) ભારતનું સૌથી ઉંચું પક્ષી કયું છે ? (કદમાં સૌથી મોટું પક્ષી કયું છે ?)
સારસ કેન
- (૫) ભારતમાં સૌથી સારુ ગાયક પક્ષી કયું ગણાય છે ?
શામા
- (૬) ભારતીય પક્ષીઓમાં સૌથી સારું વાતો કરતું પક્ષી કયું છે ?
ડીલમેના (પહાડી કાબર)
- (૭) ભારતમાં સૌથી સામાન્ય પક્ષી કયું છે ?
કાગડો
- (૮) વિશ્વમાં એવું કયું પક્ષી છે જે વાઘની માફક બોલે છે અને ક્યાં પ્રાપ્ત થાય છે ?
બિટર્ન પક્ષી (દક્ષિણ અમેરિકા)
- (૯) વિશ્વમાં કયા પક્ષીની પાંખ નવરંગી હોય છે ?
વિટકા પક્ષી (ઓસ્ટ્રેલીયા)
- (૧૦) કયું પક્ષી છે જે જમીન ઉપર પગ મૂકતું નથી એવી માન્યતા છે ?
હરિયલ પક્ષી
- (૧૧) એવું કયું પક્ષી છે જે મહિનાઓ સુધી ખાધા - પીધા વગર રહી શકે છે ?
ધ્રુવીય પેગિવન
- (૧૨) કયા પક્ષી તેના શરીરની સાઈઝના પ્રમાણમાં સૌથી નાના ઈંડા મૂકે છે ?
શાહમૃગ

- (૧૩) કયા પક્ષીને સૌથી મોટા ઈંડા હોય છે ?
શાહમૃગ
- (૧૪) કયા પક્ષીને સૌથી લાંબા પીંછા હોય છે ?
iંબી પૂંછડીવાળું ફાઉલ
- (૧૫) કયું પક્ષી સૌથી મોટો માળો બનાવે છે ?
બાલ્ડ ઈગલ
- (૧૬) કયું પક્ષી તેના સાઈઝના પ્રમાણમાં મોટું ઈંડું મૂકે છે ?
સામાન્ય કીવી
- (૧૭) પક્ષીઓમાં સૌથી નબળી જ્ઞાનેન્દ્રિય કઈ છે ?
સુંઘવાની
- (૧૮) પક્ષીઓના હાડકાં પોલા કેમ હોય છે ?
પોલા હાડકાંને લીધે વજન હલકું હોવાથી ઉડવામાં સરળતા રહે છે.
- (૧૯) સૌથી વધુ વજનદાર ઉડતું પક્ષી કયું છે ?
કોરી બસ્ટાર્ડ, ગ્રેટ બસ્ટાર્ડ
- (૨૦) સૌથી મોટું પાલતું પક્ષી કયું છે. ?
પાલતું ટર્કી
- (૨૧) સૌથી વધુ આયુષ્ય ધરાવતું પક્ષી કયું છે ?
યુરોપીય ઈગલ
- (૨૨) ભારતમાં લુપ્ત થયેલ પક્ષીઓ કયા છે ?
(૧) ધી માઉન્ટેન ક્વેલ (૨) ગુલાબી માથાવાળી બતક (પીન્ક હેડેડ)
- (૨૩) દુનિયામાં સૌથી વધુ ઝડપી ઉડતું પક્ષી કયું છે ?
અલ્પાઈન સ્પાઈન ટેઈલ્ડ સ્વીફ્ટ
- (૨૪) દુનિયામાં સૌથી મોટું શિકારી પક્ષી કયું છે ?
ધી એનડીયન કોનડોર
- (૨૫) કયું પક્ષી પોતાનો માળો બનાવતું નથી ?
કુકુ - Cuckoo (અપવાદો બાદ કરતાં કોયલ કુળના પક્ષીઓ)
- (૨૬) કયું પક્ષી હુમલા વખતે રેતીમાં સંતાઈ જાય છે ?
શાહમૃગ

- (૨૭) પક્ષીઓનાં અભ્યાસને શું કહેવાય છે ?
ઓર્નિથોલોજી Ornithology, ગ્રીકમાં લેટિન ભાષામાં પક્ષીને ‘ઓર્નિથો’ કહે છે.
- (૨૮) જીવસૂષ્ટિમાં સૌથી વધુ તીક્ષ્ણ નહોર કોને છે ?
પક્ષીઓને
- (૨૯) પોપટ અને પેરાકીટ વર્ગના સૌથી વધુ સભ્યો કોના છે ?
વાદળી અને પીળા મકાઉ (Macaw)
- (૩૦) કયા પક્ષીઓની પાંખો ઉડવાને બદલે તરવામાં ઉપયોગ કરે છે ?
પેંગ્વીન - Penguins - જે ઉત્તમ તરવૈયા ગણાય છે.
- (૩૧) કયું પક્ષી તેનું માથું ૧૮૦° સુધી બન્ને બાજુ ફેરવી શકે છે ?
ધુવડ
- (૩૨) કયા ભારતીય પક્ષીની સૌથી પહોળી આંખો જોવા મળે છે ?
હિમાલયના બિયર્ડ ગીધ (Bearded Vulture)
- (૩૩) કયા પક્ષીના અવાજને શબ્દોમાં “Did you do it” બોલે છે એમ કહી શકાય ?
ટીટોડી
- (૩૪) કયા ભારતીય પક્ષીને પક્ષીઓનો પોલીસ પટેલ તરીકે ઓળખાય છે ?
કાળો કોશી - બ્લેક ડ્રોંગો - Black drongo
- (૩૫) ઈજિપ્તનું ગીધ શાહમૃગના ઈંડા કેવી રીતે ખાય છે ?
ચાંચમાં પથ્થરો પકડીને ઈંડા ઉપર ફેંકી તેનું કવચ તોડી ગર્ભ ખાય છે.
- (૩૬) હિંદુ ધર્મમાં પક્ષીઓના ભગવાન તરીકે કોને માનવામાં આવે છે ?
ગરુડ
- (૩૭) સૌથી નાનો માળો કયા પક્ષીનો હોય છે ?
હર્મીંગ બર્ડ
- (૩૮) સૌથી લાંબી ચાંચ કયા પક્ષીને હોય છે ?
ઓસ્ટ્રેલીયન પેલીકન
- (૩૯) સૌથી મોટી આંખો કયા પક્ષીની છે ?
શાહમૃગ
- (૪૦) સૌથી નાનું ઈંડું કયા પક્ષીનું હોય છે ?
વરવેઈન હર્મીંગ બર્ડ

- (૪૧) કયા પક્ષીની સૌથી વધુ તીક્ષ્ણ આંખોની દ્રષ્ટિ હોય છે ?
ફાલ્કન
- (૪૨) દુનિયાનો સૌથી મોટો લક્કડખોદ કયો છે ?
ઈમ્પીરીયલ વુડપેકર
- (૪૩) કયુ ફક્ત એક પક્ષી એવુ છે કે જે ચુંબન પણ કરે છે ?
Ruppllell's Vulture
- (૪૪) કયા દેશમાં સૌથી વધુ પક્ષીઓ વિનાશને આરે છે ?
ઈન્ડોનેશિયા
- (૪૫) ચિલોત્રા (હોર્નબીલ) પક્ષીના નજીકના સગા કયા છે ?
હૂપો - Hoopoe
- (૪૬) પક્ષીઓ કઈ રીતે ઉભા રહે છે ?
Toes- પગ દ્વારા.- આંગળા પર
- (૪૭) બસ્ટાર્ડના નજીકના પક્ષી કયા છે ?
ક્રેન- Crane
- (૪૮) જીવવિજ્ઞાનની દ્રષ્ટિએ હંસને શું કહેવાય છે ?
ગીઝ- Geese
- (૪૯) કંસારાના કુળના પક્ષીઓનું અંગ્રેજીમાં બારબેટ(Barbet)નામ કઈ રીતે પડ્યું છે ?
પુલ્લા મોઢા નીચે દાઢી જેવા ઉગતા વાળને લીધે બારબેટ પક્ષી કહેવાય છે.
- (૫૦) કયું પક્ષી હવામાં સ્થિર રહી પોતાનો શિકાર શોધે છે.
કલકલિયો - કિંગ ફિશર
- (૫૧) ભારતનું સૌથી મોટી પાંખોવાળું પક્ષી કયું છે ?
દાઢીવાળું ગીધ
- (૫૨) ફિલીપાઈન્સના ગરૂડોનો પ્રિય ખોરાક કયો છે ?
વાંદરા
- (૫૩) કયા પક્ષીનો ખોરાક વધુ હોય છે ?
માછલી ઉપર જીવતા પક્ષીઓ

- (૫૪) તરવામાં સૌથી ઝડપી પક્ષી કયું છે ?
જેન્ટો પેંગ્વીન
- (૫૫) સૌથી ધીમે ઉડતું પક્ષી કયું છે ?
અમેરિકાનું વુડકોક
- (૫૬) કયા પોપટ બધી જગ્યાએ જોવા મળે છે ?
રોઝરીંગ પેરાકીટ - તુઈ / સૂડો
- (૫૭) સૌથી ઉંચે ઉડતું ગાયક પક્ષી કયું છે ?
રોઝબ્રીસ્ટેડ રોઝ ફીન્ચ - ગુલાબી તુતી
- (૫૮) સૌથી નાનું શિકારી પક્ષી કયું છે ?
વાઈટ ફ્રન્ટેડ ફાલ્કોનેટ (White Fronted Falconet)
- (૫૯) સૌથી વધુ પીંછા કયા પક્ષીના હોય છે ?
વ્હીસલિંગ સ્વાન - Whistling Swan - સીસોટી હંસ
- (૬૦) સૌથી ઓછા પીંછા કયા પક્ષીના હોય છે ?
પીગ્મી ઘુવડ
- (૬૧) કયા પક્ષીઓનો સૌથી મોટો વર્ગ છે ?
ટાયરન્ટ ફ્લાયકેચર - માખીમાર
- (૬૨) ભારતનું સૌથી સામાન્ય ઈગલ કયું છે ?
ટોની ઈગલ (Tawny Eagle) - દેશી ઝુમસ
- (૬૩) શરીરની લંબાઈના પ્રમાણમાં સૌથી નાની યાંચ કયા પક્ષીની છે ?
નાઈટ જાર - દશરથિયું / છાપો
- (૬૪) પોપટમાં સૌથી સારી વાતો કોણ કરે છે ?
આફ્રિકાનો ગ્રે પોપટ
- (૬૫) કદના પ્રમાણમાં સૌથી વધુ વજનદાર મગજ કયા પક્ષીનું છે ?
પોપટ
- (૬૬) શરીરના વજનની સરખામણીએ સૌથી ઓછું વજનદાર મગજ કયા પક્ષીનું છે ?
ગેલીનેસીપસ પક્ષી, શાહમૃગ તથા કબૂતર

- (૬૭) સૌથી વધુ કાળું પક્ષી કયું છે ?
શ્રશ - કસ્તૂરો
- (૬૮) કયા વર્ગમાં શિકારી પક્ષી સૌથી વધુ છે ?
એસીપીટ્રીડી (Accipitridae) (શિકારી પક્ષીઓ)
- (૬૯) માછલી પકડવા માટે કયા પક્ષીઓ ચાઈનીઝ ટ્રેઈન બનાવે છે ?
જળકાગડા - Cormorants
- (૭૦) કયા પક્ષીના ભૌતિક લક્ષણો કેમલ પક્ષી તરીકે ગણાય છે ?
શાહમૃગ
- (૭૧) બહુચર માતાનું વાહન કયું છે ?
કુકડો
- (૭૨) બ્રહ્માનું વાહન કયું છે ?
હંસ.
- (૭૩) કયાં પક્ષીઓ દેખાવમાં સુંદર છે ?
મોર, દૂધરાજ, રાજાલાલ, પીળક, પોપટ અને સોનેરી પીઠનો લક્કડખોદ
- (૭૪) કયાં પક્ષીઓ સારા ગાયક છે ?
દૈયડ, શામા, કોયલ, ચંડૂલ, કસ્તૂરો, હીલમેના
- (૭૫) કુદરતમાં બીજનો ફેલાવો કરતાં કયાં પક્ષીઓ છે ?
વૈયા, બુલબુલ, ચિલોત્રો, ટૂકટૂકીયું, કબૂતર, હરીયાલ
- (૭૬) કયાં પક્ષીઓ શિકારી પક્ષીઓ છે ?
શકરો, બાજ, ઘુવડ, સમડી, ગરૂડ
- (૭૭) કયાં પક્ષીઓ સફાઈ કામદાર પક્ષીઓ છે ?
ગીધ, સમડી, કાગડો
- (૭૮) ભયથી સાવધાન કરતા પક્ષીઓ કયાં કયાં છે ?
કાળીયોકોશી, લેલા, ખેરખટ્ટો, ટીંટોડી, કાબર, બુલબુલ, જંગલી કૂકડો
- (૭૯) ભારતની સૌથી મોટી એવીયરી (પક્ષીગૃહ) કયાં આવેલું છે ?
ઈન્દ્રોડા પાર્ક પ્રકૃતિ ઉદ્યાન- ગાંધીનગર

- (૮૦) પક્ષીઓની કઈ શક્તિ સૌથી નબળી અને કઈ શક્તિ સૌથી તીવ્ર હોય છે ?
પક્ષીઓની સુંઘવાની શક્તિ સૌથી નબળી અને જોવાની શક્તિ સૌથી તીવ્ર હોય છે.
- (૮૧) ક્યા પક્ષીઓ એક બીજાના પીંછા ઓળી આપે છે ?
શ્વેતનયના જેવા સમુચારી પક્ષીઓ એકબીજાનાં પીંછા ઓળી આપે છે.
- (૮૨) ક્યું પક્ષી ચાંચ ઉલટી રાખીને ખાય છે ?
ફ્લેર્મીંગો (સુરખાબ)
- (૮૩) ક્યું પક્ષી અન્ય પક્ષીઓના અવાજની નકલ કરી શકે છે ?
મોર્કોગબર્ડ કે જે ૪૦ થી વધુ પક્ષીઓના અવાજની નકલ કરી શકે છે
- (૮૪) ક્યું પક્ષી સૌથી વજનદાર માળો બનાવે છે ?
ઓસ્ટ્રેલીયાના રણપ્રદેશમાં 'માલીફાઉલ' પક્ષી ત્રણ ટન વજનનો માળો બનાવે છે.
- (૮૫) ક્યા પક્ષીને 'કસાઈ' પક્ષી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
લટોરા વર્ગના પક્ષીને 'કસાઈ' પક્ષી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (૮૬) સામાન્ય રીતે પક્ષીઓ કેટલું જીવે છે ?
સામાન્ય રીતે પક્ષીઓ ૧૦ થી ૧૫ વર્ષ જીવે છે પરંતુ ગરૂડ ૨૦ વર્ષ તથા કાકાકૌઆ ૭૦ થી ૧૦૦ વર્ષ પણ જીવે છે.
- (૮૭) ક્યા ઘુવડની દ્રષ્ટિ વધુ તીક્ષ્ણ હોય છે ?
બાર્ન ઘુવડની દ્રષ્ટિ રાત્રિ સમયે મનુષ્યની દ્રષ્ટિ કરતાં ૧૦૦ ગણી વધુ તીક્ષ્ણ હોય છે.
- (૮૮) સૌથી મોટું શિકારી પક્ષી કયું છે ?
સૌથી મોટામાં મોટું શિકારી પક્ષી 'કોન્ડોર' નામનું ગીઘ છે.
- (૮૯) પક્ષીઓના હરવાં - ફરવાનું અને આહાર મેળવવાનું સૌથી મોટું ક્ષેત્ર કોનું છે ?
યુરોપના 'ગોલ્ડન ઈગલ' ક્ષેત્ર ૧૬ ચો.માઈલ, ફિલીપાઈન્સનાં 'મંકી ઈટીંગ ઈગલ' પક્ષીનું ક્ષેત્ર ૧૨ ચો.માઈલ અને 'ગ્રેટ હોન્ડ આઉલ' નું ક્ષેત્ર ૫ થી ૬ ચો.માઈલ નોંધાયું છે.

- (૯૦) કયા લિંગના પક્ષીઓ મોટાભાગે સુંદર ગાતા હોય છે ?
નરપક્ષીઓ
- (૯૧) ઘર ચકલી દિવસમાં કેટલી વાર માળામાં ખોરાક લાવે છે ?
૨૨૦ થી ૨૬૦ વાર
- (૯૨) દરજીડો નામનું પક્ષી માળામાં પાંદડાઓને ગુંથવા શેનો ઉપયોગ કરે છે ?
કરોળીયાના જાળાનો
- (૯૩) ભારતનું નાનામાં નાનું પક્ષી કયું છે ?
ટિકલ્સ ફલાવર પેકર અર્થાત ફૂલસુંઘણી
- (૯૪) ભારતના સારામાં સારા ગાયક પક્ષીઓ કયા કયા છે ?
બ્લેકબર્ડ (કસ્તુરો), મલબાર વ્હિસલીંગ થ્રશ (ઈન્દ્રરાજ) તથા શામા
- (૯૫) સૌથી વધુ ઝડપથી પાંખો ફફડાવવા માટે કયું પક્ષી જાણીતું છે ?
હમિંગ બર્ડ
- (૯૬) કયું પક્ષી મધ ખાવાનું શોખીન છે ?
હનીબર્ડ
- (૯૭) પક્ષીઓમાં કઈ શક્તિ અવિકસીત હોય છે ?
પક્ષીઓમાં વિચારશક્તિ અને ધ્રાણેન્દ્રિય શક્તિ અવિકસીત હોય છે.
- (૯૮) લાફીંગ (હસતા) જેકાસ તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?
કુકાબુરા કિંગ ફીશર
- (૯૯) પૃથ્વી પર પાંખ ધરાવતું ન ઉડી શકે તેવું પક્ષી કયું ?
શાહમૃગ
- (૧૦૦) સૌથી લાંબી પાંખો ધરાવતું પક્ષી કયું છે ?
વન્ડરીંગ આલ્બાટ્રોસ
- (૧૦૧) સૌથી મોટું ઇગલ કયું છે ?
ગ્રેટ હાર્પી ઇગલ

૪. સરિસૃપ (પેટે ચાલનારા પ્રાણીઓ)

- (૧) સૌથી વધુ લંબાઈના સાપની પ્રજાતિ કઈ ?
રેટીક્યુલેટેડ પાયથન - જાળીદાર અજગર
- (૨) સૌથી ટૂંકો સાપ કયો છે ?
થ્રેડ સ્નેક
- (૩) દુનિયામાં સૌથી લાંબો ઝેરી સાપ કયો છે ?
કીંગ કોબ્રા (નાગરાજ)
- (૪) વિશ્વમાં સરિસૃપોની કેટલી જાતો નોંધાયેલ છે.
૫૧૭૫
- (૫) કયા પ્રાણીના ઉપયોગથી બોમ્બેની હાફકીન ઈન્સ્ટિટ્યુટ દ્વારા સાપના ઝેર પ્રતિરોધક રસી તૈયાર કરવામાં આવે છે ?
ઘોડો
- (૬) ભારતમાં જમીન પરનો સૌથી વધુ ઝેરી સાપ કયો છે ?
કેટ (કાળોતરો)
- (૭) દુનિયાનો સૌથી વધુ ઝેરી સાપ કયો છે ?
વરબા ગ્રીન સ્નેક
- (૮) દુનિયાની સૌથી લાંબી ગરોળી કઈ છે ?
કોમોડો ડ્રેગોન
- (૯) સાપની જાતોમાં સૌથી વધુ બુધ્ધિશાળી સાપ કયો છે ?
ધી રેટલ બીયરીંગ પીટ વાઈપર
- (૧૦) દુનિયામાં જમીન ઉપર સૌથી ઝડપી ચાલતો સાપ કયો છે ?
બ્લેક મામ્બા
- (૧૧) કયા સાપને સૌથી મોટી ફેણ હોય છે ?
ગબુન વાઈપર
- (૧૨) કયા સાપોની સૌથી મોટી ફેમીલી આવેલી છે ?
અજગર, બુઆ તથા એનાકોન્ડા Group of Boidae
- (૧૩) આદિજીવ યુગમાં કયા પ્રાણીઓ મુખ્યત્વે જોવા મળતા હતા ?
ઉભયજીવી તથા જંતુઓ
- (૧૪) મેઝોઈક યુગમાં કયા પ્રાણીઓ મુખ્યત્વે જોવા મળતા હતા ?
પેટે ચાલનારા પ્રાણીઓ (રિપ્ટાઈલ) - સરિસૃપો

- (૧૫) રેટલ સાપની રેટલ (Rattle) ક્યાં હોય છે ?
પૂંછડીના છેડે - રેટલનો અર્થ ધૂધરો થાય
- (૧૬) સાપનું દુશ્મન કયું પ્રાણી ગણાય છે ?
નોળિયો
- (૧૭) દુનિયામાં ફક્ત કયો સાપ માળો બાંધે છે ?
કીંગ કોબ્રા (નાગરાજ)
- (૧૮) ગુજરાતના જેરી સાપ કયા કયા છે ?
(૧) કાળોતરો : Krait (૨) નાગ- Cobra (૩) ફુરસો - પૈડકુ Saw scaled viper (૪) ખડચિતળો - Russle's Viper (૫) દરિયાઈ સાપ
- (૧૯) તબીબી પ્રેક્ટિસમાં કયા પ્રાણીનું પ્રતિક વપરાય છે ?
સાપ
- (૨૦) મગરની કંઈ જાત ગંગાનદીમાં જોવા મળે છે ?
ઘરિયાલ
- (૨૨) સાપ ખોરાક વગર કેટલું જીવી શકે ?
સાપ ખોરાક વગર ૭ માસ સુધી જીવી શકે.
- (૨૩) અળસિયાનાં શરીરની રચના કેવી હોય છે?
અળસિયાને હાડપિંજર હોતું નથી.
- (૨૪) કાચબાનું કવચ શેનો ભાગ છે ?
અસ્થિ કંકાલનો ભાગ
- (૨૫) ક્યુ સરિસૃપ જમીન ઉપર દોડી શકે છે તેમજ પાણીમાં થોડા અંતર સુધી તરી શકે છે ?
ઈંગવાના
- (૨૬) કયો સાપ તેને જરાયે છંછેડવામાં આવે ત્યારે ઉંધો ફરી જઈ મૃત્યુ પામેલ હોય તેમ પડી રહે છે ?
કોમન રેટ સ્નેક
- (૨૭) 'કેમેલિયોન' પોતાનો રંગ શેના કારણે બદલી શકે છે ?
કોમેટોફોર્સ નામના કોષને કારણે
- (૨૮) ઘરિયાલ નામના મગર શું ખાય છે ?
માછલી
- (૨૯) સર્પ શેમાંથી ઉત્ક્રાંતિ પામેલા છે ?
સર્પ ગરોળીઓ (લિઝાર્ડ)માંથી ઉત્ક્રાંતિ પામેલા છે.
- (૩૦) સૌથી મોટી ગરોળી (લીઝાર્ડ) કઈ છે ?
કોમોડો ડ્રેગન

૫. ઉભયજીવી પ્રાણીઓ

- (૧) દુનિયામાં સૌથી મોટું ઉભયજીવી પ્રાણી કયું છે ?
ચાઈનીઝ જાયન્ટ સલામાન્ડર
- (૨) અત્યાર સુધીમાં સૌથી વધુ ઝેરી પ્રાણી કયું નોંધાયેલ છે ?
કોકાઈ એરો (ઝેરી દેડકો)
- (૩) એક કોષીય પ્રાણીને શું કહેવાય છે ?
પ્રોટોઝુઆ
- (૪) પાણીમાં દેડકો કેવી રીતે શ્વાસ લે છે ?
તેની ચામડી દ્વારા શ્વાસ લે છે.
- (૫) દેડકા અને ટોડનો મુખ્ય તફાવત કયો છે ?
ટોડને સુકા મસાવાળી ચામડી હોય છે. જ્યારે દેડકાને સુંવાળી ભેજયુક્ત ચામડી હોય છે.
- (૬) દેડકો એ પાણીમાં રહેતું પ્રાણી છે. જ્યારે ડ્રીલીંગ દેડકો કયાં રહે છે ?
રણપ્રદેશમાં
- (૭) ગુજરાતમાં દરિયાઈ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયા આવેલો છે ?
જામનગર દરિયાઈ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન
- (૮) કયા પ્રાણીઓના અંગો તૂટી જાય તો નવાં ઉગી શકે છે ?
તારામાછલી, કરચલા, ઓકટોપસ, ગરોળીની પૂંછડી
- (૯) દરિયાઈ કાચબાની કઈ જાતિઓ ગુજરાતમાં જોવા મળે છે ?
ગ્રીન ટરટલ, ઓલીવ રીડલી ટરટલ અને લેધર બેક ટરટલ
- (૧૦) ઝેરી દેડકાનું ઝેર કયા અંગમાં હોય છે ?
ચામડીમાં

૬. મત્સ્ય અને દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિ

- (૧) દુનિયાનો સૌથી લાંબો કરચલો કયો છે ?
કોકોનેટ કેબ
- (૨) ભારતમાં સૌથી વધુ ખાવામાં આવતી માછલી કઈ છે ?
પોમ્પ્રફેટ
- (૩) બ્લ્યુ વ્હેલનું સરેરાશ વજન કેટલું હોય છે ?
૮,૦૦૦ થી ૧૨,૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૮૦ થી ૧૨૦ મે. ટન)
- (૪) સૌથી ઝડપી ફરતી માછલી કઈ છે ?
સેઈલ ફીશ
- (૫) દુનિયાની સૌથી વધુ ઝેરી માછલી કઈ છે ?
જાપાનીઝ પફર માછલી
- (૬) બ્લ્યુ વ્હેલને કેટલા દાંત હોય છે ?
એક પણ નહિ
- (૭) બ્લ્યુ વ્હેલ દૈનિક કેટલા કેલરી ખોરાક મેળવે છે ?
૩૦,૦૦૦,૦૦૦ (ત્રીસ લાખ કેલેરી)
- (૮) દુનિયાનું સૌથી રમતિયાળ પ્રાણી કયું છે ?
ડોલ્ફીન
- (૯) કઈ માછલી તેના આખા શરીર વડે સ્વાદ પારખી શકે છે ?
કેટ ફીશ
- (૧૦) દરિયાઈ સૌથી લાંબી ચપટી માછલી કઈ છે ?
હેલીબુટ
- (૧૧) કઈ માછલી જે પાણીની બહાર કેટલાય દિવસો સુધી જીવિત રહી શકે છે ?
એશિયાની મેઢક માછલી

- (૧૨) તારામાછલી (સ્ટાર ફીશ) કયા ફાયલમ (સમુદાય)માં આવે છે ?
એકીનોડરમેટા - (શૂળત્વચી)
- (૧૩) માછલી કઈ રીતે શ્વાસ લે છે ?
ગીલ્સ-ચુઈ દ્વારા
- (૧૪) દુનિયાની સૌથી ધીમી ફરતી માછલી કઈ છે ?
ઈન્ડોપેસેફિક દરિયાઈ ઘોડો
- (૧૫) દુનિયામાં માછલીનો સૌથી ઝેરી વર્ગ કયો છે ?
સ્ટોન માછલીઓ
- (૧૬) ટૂંકા અંતર માટે સૌથી ઝડપી માછલીનો વર્ગ કયો છે ?
મારલીન્સ- Marlins
- (૧૭) સુવર્ણ માછલી મુળ કયાંથી મળી આવેલ હતી ?
ચીન
- (૧૮) સીવાપ્સ- Seawaps શું છે ?
જેલીફીશ
- (૧૯) ભારતીય andadromons માછલી કઈ છે ?
Hilsaa - હિલ્સા
- (૨૦) Anadromons માછલી એટલે શું ?
જે માછલી દરિયામાંથી નદીમાં પ્રજનન માટે જાય તેને એનડ્રોમોન્સ માછલી કહે છે.
- (૨૧) ભારતમાં ફક્ત તાજા પાણીમાં રહેતી માછલીનાં વર્ગ કયા છે ?
કાર્પ - Carp

- (૨૨) નાની સાર્ઝના કાર્પને શું કહે છે ?
Minnow
- (૨૩) કયા સમયગાળામાં પ્રથમ માછલી ઉત્પન્ન થઈ હતી ?
Silurian
- (૨૪) સૌથી મોટી ફ્લાઈંગ માછલી કઈ છે ?
કીચ્સકયુરસ કલીફોર્નીકસ
- (૨૫) સૌથી મોટો Carp કયો છે ?
કેટલોકાર્પિઓ સાયમેન્સીસ
- (૨૬) સૌથી મોટી રે માછલી કઈ છે ?
માન્ટા રે
- (૨૭) સૌથી નાની શાર્ક કઈ છે ?
ડોગફીશ
- (૨૮) સૌથી મોટી માંસાહારી માછલી કઈ છે ?
ગ્રેટ વાઈટ શાર્ક
- (૨૯) વજન અને લંબાઈમાં સૌથી નાની શાર્ક કઈ છે ?
બુલ શાર્ક - Bull Shark
- (૩૦) દુનિયામાં તાજા પાણીમાં રહેતી સૌથી મોટી માછલી કઈ છે ?
દક્ષિણ અમેરિકાની સરાપેઈમા તથા યુરોપિયાન સ્ટરગીઓન
- (૩૧) સૌથી મોટી પાંખોવાળી રે માછલી કઈ છે ?
ડેવીલ રે
- (૩૨) કયા વર્ગમાં માછલીની સૌથી વધુ જાતો જોવા મળે છે ?
પરસીફોર્મ્સ - Perciformes

- (૩૩) કયા વર્ગમાં દુનિયાની સૌથી વધુ ઝેરી માછલીઓ હોય છે ?
સ્કોરપીનો ફોર્મીસ- Scorpaeniformis
- (૩૪) તાજા પાણીમાં રહેતી માછલીની જાતો કેટલી છે ?
૨૩૦૦ જાતો
- (૩૫) માછલીની કુલ કેટલી જીવંત જાતો છે ?
૨૫૦૦૦ જાતો
- (૩૬) શાર્કની કેટલી જાતો જોવા મળે છે ?
૨૫૦ જાતો
- (૩૭) સૌથી ભયાનક શાર્ક માછલી કઈ છે કે જે માનવભક્ષી તરીકે ઓળખાય છે ?
વાઈટ શાર્ક
- (૩૮) માછલીના મોટા સમુહને શું કહે છે ?
સ્કૂલ School અથવા સૂલ - Shoal
- (૩૯) સૌથી જૂની પાલતું માછલી કઈ છે ?
કોમન કાર્પ- Common Carp
- (૪૦) કઈ માછલી સૌથી વધુ રંગીન હોય છે ?
ટ્રોપીકલ ઇન્લેન્ડ પાણી તથા સરોવરમાં
- (૪૧) સૌથી વધુ શક્તિશાળી દરિયાઈ વિદ્યુત માછલી કઈ છે ?
ટોર્પીડો રે
- (૪૨) માછલીની ઉંમર કઈ રીતે જાણી શકાય છે ?
સ્કેલ -ભાંગડા તથા વેસ્ટીબ્યુલર એપરેટસ
- (૪૩) જાયન્ટ સ્કીવડના કેટલા પગ હોય છે ?
૧૦

૭. સંધિપાઠ

- (૧) કીટકોની સૌથી મોટી શ્રેણી કઈ છે ?
બીટલ્સ - Beetles - ઢાળિયા
- (૨) દુનિયાનું સૌથી વજનદાર કીટક કયું છે ?
આફ્રિકન કોલીઆથ બીટલ
- (૩) દુનિયાનું સૌથી નાનું પતંગીયું કયું છે ?
દવાઈ બ્લ્યુ - Dwarf blue
- (૪) સૌથી વધુ આયુષ્ય ધરાવતું કીટક કયું છે ?
ઉધઈની રાણી - Queen Termite
- (૫) દુનિયાનું સૌથી વધુ નુકશાનકારક કીટક કયું છે ?
રણનું તીડ
- (૬) પતંગીયાને પાંખોની કેટલી જોડ હોય છે ?
બે જોડી - ચાર પાંખ
- (૭) ઘરમાખીને કેવી આંખો હોય છે.?
સંયુક્ત આંખો - બે લાલાશ પડતી સંયુક્ત આંખો
- (૮) કીટકોની કેટલી શ્રેણી હોય છે ?
૩૪
- (૯) ઘરમાખીનો સરેરાશ આયુષ્યકાળ કેટલો હોય છે ?
૧૭ દિવસ
- (૧૦) કઈ પ્રજાતિના મચ્છર માણસને ડંખ મારે તો મેલેરિયા થઈ શકે ?
એનોફીલીસની માદાના ડંખ
- (૧૧) કયો કરોળિયો તેની આંખોના રંગ બદલી શકે છે ?
કુદતો કરોળિયો- Jumping Spider
- (૧૨) કરોળિયાને કેટલા પગ હોય છે ?
આઠ
- (૧૩) કરોળિયાના શરીરના કયા અંગમાંથી રેશમનો તાર બહાર કાઢીને જાળી તરીકે ઉપયોગ કરે છે ?
પેટ નીચે તંતુ ઉત્પન્ન કરતા અંગ દ્વારા

- (૧૪) મચ્છરને કયા પ્રકારના કાપડનું સૌથી વધુ આકર્ષણ હોય છે ?
લેમીસન્સ સેટીન (ચળકતા પોતવાળુ રેશમી કાપડ)
- (૧૫) દુનિયામાં સૌથી ઝેરી કરોળિયો કયો છે ?
બ્લેક વીડો સ્પાઈડર
- (૧૬) ચાંચડ (Flea) ને કેટલી પાંખો હોય છે ?
કોઈ નહિ
- (૧૭) વંદાને કેટલી આંખો હોય છે ?
એક જોડ સંયુક્ત આંખો
- (૧૮) સૌથી મોટા જાણીતા ફૂદા (Moth) નું નામ શું છે ?
હરક્યુલસ એમ્પરર મોથ
- (૧૯) તીડો કયા કારણે અન્ય સ્થળે સ્થાળાંતર કરે છે ?
તેની વસતી વધારાના લીધે
- (૨૦) માદા મચ્છર કઈ જ્ઞાનેન્દ્રિયથી નર મચ્છરને આકર્ષે છે ?
અવાજ
- (૨૧) મધમાખીની રાણી જીવનકાળ દરમિયાન સરેરાશ કેટલાં ઈંડાં મૂકે છે ?
૧૫ લાખ તે ફક્ત ઈંડાં મૂકવાનું કાર્ય કરે છે.
- (૨૨) ઈંતડી - Mite ને કેટલા પગ હોય છે ?
છ
- (૨૩) મચ્છરની કઈ જાતિ માનવને કરડે છે ?
માદા મચ્છર
- (૨૪) ક્યુ કીટક ઉપર, નીચે, પાછળની તરફ તરે છે ?
વોટર બોટમેન - Corixidae
- (૨૫) કતલખાનામાં સામાન્ય રીતે કયા કીટક જોવા મળે છે ?
ગ્રીન બોટલ ફ્લાય
- (૨૬) કયા પ્રાણીઓને પણ મચ્છર કરડવાથી મેલેરિયા થાય છે ?
મરધાં, વાંદરા
- (૨૭) સીલ્વર ફીશના ખોરાકની પસંદગી કઈ છે ?
સ્ટાર્ચ તથા સાકર

- (૨૮) સેન્ટીપેડ તથા મીલીપેડનો તફાવત કયો છે ?
સેન્ટીપેડને એક જોડી પગ અને મીલીપેડને બે જોડી પગ તેના ખંડો (સેગમેન્ટ) સાથે હોય છે.
- (૨૯) માછલીઘરમાં વોટર સ્નેઇલ કેમ ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે ?
તેના shell માછલીને કેલ્શિયમ પૂરા પાડે છે.
- (૩૦) કીટકોમાં કઈ જાતના કીટકો સૂર્ય પ્રકાશમાં શિકાર, સંવનન તથા ઈંડાં મૂકે છે ?
ડ્રેગોન ફ્લાઈઝ તથા ડેમસેલફ્લાય
- (૩૧) ભારતીય સૌથી નાનું પતંગીયું કયું છે ?
સીરસ જેવેલ (Cirues jewel)
- (૩૨) ભારતીય સૌથી મોટું પતંગીયું કયું છે ?
દક્ષિણનું બર્ડવીંગ - પાંખોની લંબાઈ ૧.૮ સે.મી.
- (૩૩) કીટકોમાં સૌથી વધુ જાતો કઈ શ્રેણીમાં છે ?
કોલીઓપ્ટેરા (Coleoptera) ૨, ૮૦,૦૦૦ જાતો
- (૩૪) વિશ્વનું સૌથી લાંબુ કીટક કયું છે ?
સ્ટીક કીટક
- (૩૫) દુનિયામાં સૌથી નાનો વીંછી કયો છે ?
માઈક્રોબુથસ પુસીલસ
- (૩૬) દુનિયામાં સૌથી લાંબો કરોળિયો કયો છે ?
પક્ષી ખાનાર કરોળિયો
- (૩૭) કયો કરોળિયો સૌથી મોટું જાળુ બનાવે છે ?
ટ્રોપીકલ સોર્બ કરોળિયો.
- (૩૮) સૌથી વધુ વજનદાર પાણીનું કીટક કયું છે ?
વિશાળ પાણીના બગ અથવા ઈલેક્ટ્રીક લાઈટ બગ - (માંકડ)
- (૩૯) સૌથી લાંબું બિટલ્સ કયું છે ?
હરક્યુલીસ બિટલ (Beetle) - (ઢાળિયું)
- (૪૦) સૌથી નાનું નોંધાયેલ કીટક કયું છે ?
બેટલડોર - વીંગ ફેરી ફ્લાય તથા હેરીવીંગ બીટલ્સ - (ઢાળિયું)
- (૪૧) સૌથી વધુ ભયાનક કીડી કઈ છે ?
બ્લેક બુલડોગ કીડી

- (૪૨) દુનિયાની સૌથી લાંબી માખી (Bee) કઈ છે ?
પાન કાપનાર માખી
- (૪૩) દુનિયાની સૌથી નાની માખી (Bee) કઈ છે ?
ટ્રીગોનીયા ડુકેઈ -
- (૪૪) દુનિયાની સૌથી મોટી ભમરી (Wasp) કઈ છે ?
કરોળિયા ખાનાર ભમરી
- (૪૫) સૌથી મોટી ફલાય (fly) કઈ છે ?
રોબર ફલાય
- (૪૬) દુનિયાનો સૌથી ભયાનક વીછી કયો છે ?
ઉત્તર આફ્રિકાના સહારાનો વીછી
- (૪૭) મચ્છરની કેટલી જાતો છે ?
૧૫૦૦
- (૪૮) કીટકોને કયા વિટેમિનની જરૂરીયાત રહે છે ?
વિટેગ્રિન “ બી “
- (૪૯) પ્રાણીસૃષ્ટિમાં સૌથી મોટો સમુદાય કયો છે ?
આર્થ્રોપોડા - સંધિપાદ - (Arthropoda)
- (૫૦) સંધિપાદ સમુદાયના જીવોના શરીર ફરતેનું કવચ શેનું બનેલું હોય છે?
કાઈટીન (chitin) - કેલ્શિયમ યુક્ત
- (૫૧) સંધિપાદનું શરીર કેટલા ભાગમાં વહેંચાયેલું હોય છે?
ત્રણ - શીર્ષ, ઉરસ (thorax), ઉદર
- (૫૨) કીટકોને કેટલા પગ હોય છે? તથા તે અન્ય કયા વર્ગના સભ્યો તરીકે ઓળખાય છે?
છ પગ - ષટ્પાદ
- (૫૩) જૂ ને કેટલી પાંખો હોય છે?
એક પણ નહિ.
- (૫૪) માખી તથા મચ્છરને કેટલી પાંખો હોય છે ?
એક જોડ - બે પાછળની પાંખો અવિકસિત હોય છે
- (૫૫) કીટકને કેટલા પગ હોય છે?
૬
- (૫૬) કરોળીયા જાળા કેમ બાંધે છે.?
શિકાર પકડવા

૮. જનરલ

૧. ભારતમાં રબરનું વૃક્ષ કયા દેશમાંથી આયાત થયેલ છે.?
અમેરિકા
૨. ભારતમાં કાજુનું વૃક્ષ કયા દેશમાંથી આયાત થયેલ છે.?
અમેરિકા
૩. તમાકુના છોડમાં કયું હાનિકારક તત્વ છે.?
નીકોટીન
૪. કૌચાના છોડમાં કયું ઝેરી દ્રવ્ય છે.?
સ્ટ્રીકનીન
૫. દુનીયામાં સૌથી ઊંચું વૃક્ષ કયાં છે.?
રોકફેલર ફોરેસ્ટ, કેલીફોર્નીયા
૬. દુનીયામાં સૌથી ઊંચા વૃક્ષનું નામ શું છે?
સ્ટ્રેટોસ્ફીયર જાયન્ટ
૭. દુનીયાના ઊંચામાં ઊંચા વૃક્ષની ઊંચાઈ કેટલી ?
૧૧૨.૩૨ મી.
૮. પૃથ્વી પરની સૌથી મોટી જીવંત વનસ્પતિ વસ્તું કઈ?
સેરમેન જાયન્ટસેકવોઆ ટ્રી
૯. પૃથ્વી પરના સૌથી મોટા વૃક્ષનું અંદાજિત વજન કેટલું ?
૨૦૦૦ ટન
૧૦. પૃથ્વી પરનું સૌથી મોટું ફુલ કયું ?
રાફલેશીયા
૧૧. પૃથ્વી પરનું સૌથી સુગંધિત પુષ્પ કયું ?
રાફલેશીયા
૧૨. સૌથી મોટું વનસ્પતિનું બીજ કયું છે?
કોકો ડી મેર પામ

૧૩. પૃથ્વી પર સૌથી વધારે જંગલ વિસ્તાર ધરાવતો દેશ કયો છે ?
રશિયા
૧૪. પૃથ્વી પર કેટલા વિસ્તારમાં જંગલો છે?
૨૮.૬ % (ટકા)
૧૫. માનવ કયા સમુદાયનું પ્રાણી છે?
મેરૂદંડી સમુદાય - સસ્તન વર્ગ
૧૬. પક્ષીઓમાં કયા અવયવનું પાંખમાં રૂપાંતર થયેલ છે?
આગળના પગ
૧૭. ઊંડી શકે તેવું સહુથી વજનદાર પક્ષી કયું ?
ગ્રેટ બસ્ટાર્ડ, કોરી બસ્ટાર્ડ
૧૮. સૌથી વધારે ઝડપથી દોડી શકતું પક્ષી કયું ?
શાહમૃગ
૧૯. સૌથી વધું ઊંચાઈએ ઉડતા પક્ષીનું નામ લખો.
ગ્રીફોન વલ્ચર
૨૦. સૌથી મોટામાં મોટું ઈંડું કયા પક્ષીનું હોય છે?
શાહમૃગ
૨૧. પેંગ્વીન પક્ષી કેટલા પ્રકારના જોવા મળે છે?
૧૭
૨૨. ગુજરાતમાં ઝડપથી લુપ્ત થઈ રહેલ પક્ષી કયું?
ગીધ
૨૩. ચામાચિડીયું કયા વર્ગનું પ્રાણી છે?
સસ્તન
૨૪. સૌથી મોટી ચામાચિડીયાની વસાહત કયાં છે?
બ્રેકન કેવ ટેક્સાસ
૨૫. પૃથ્વી પર લાંબામા લાંબુ કીટક કયું?
સ્ટીક ઈન્સેક્ટ

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

૨૬. કયા કીટકે બનાવેલો ખોરાક માણસ તેના ખોરાકમાં લે છે?
મધમાખી
૨૭. મધનો વધુમાં વધુ ઉત્પાદન કરતો દેશ કયો?
ચીન
૨૮. સૌથી લાંબામાં લાંબો સાપ કયો?
એનાકોંડા
૨૯. સૌથી મોટો બીન જેરી સાપ કયો?
રેટીક્યુલેટ પાયથન - જાળીદાર અજગર
૩૦. પૃથ્વી પર જેરી દેડકા કયા દેશમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે?
પશ્ચિમ કોલંબીઆ
૩૧. પૃથ્વી પરનો સૌથી મોટામાં મોટો દેડકો કયો?
ગોલીયાથ
૩૨. બર્ડ-ફ્લુ કયા વાઈરસથી ફેલાય છે?
એચ ૫ એન ૧
૩૩. રેશમના કીડા કયા વૃક્ષના પાન ખાય છે?
શેતુર
૩૪. વિશ્વના મોટામાં મોટા વજનદાર શરીરવાળા કુતરાનું નામ શું છે?
આઈકેમા ઝોરબા
૩૫. કુતરાની દોડવાની સરેરાશ ઝડપ કેટલી હોય છે?
૫૫ કી.મી / કલાક
૩૬. પૃથ્વી પર નોંધાયેલા મોટા મોટા ડાયનોસોર કઈ પ્રજાતિના હતા?
સિસ્મોસરસ
૩૭. પૃથ્વી પર મોટામાં મોટા કેટલી લંબાઈના ડાયનોસોર અસ્તિત્વમાં હતા?
૪૫ મીટર
૩૮. પૃથ્વી પર મોટામાં મોટા કેટલા વજનના ડાયનોસોર અસ્તિત્વમાં હતા?
૯૯.૮ ટન

૩૯. પૃથ્વી પરના મોટા ભાગના ડાયનોસોર કયો ખોરાક લેતા હતા?
શાકાહારી
૪૦. ડાયનોસોર કયા વર્ગનું પ્રાણી ગણી શકાય.
સરિસૃપ
૪૧. છેલ્લા દશ વર્ષમાં વધુમા વધુ જંગલ વિસ્તાર કયા દેશમાં ઘટેલ છે?
બ્રાઝિલ
૪૨. પૃથ્વી પર કયો દેશ વધુમા વધુ કાર્બનડાયોક્સાઈડ વાતાવરણમા છોડે છે?
અમેરિકા
૪૩. પૃથ્વી પર કયા દેશવાસીઓ વધુમા વધુ પાણીનો ઉપયોગ કરે છે?
અમેરીકા
૪૪. પૃથ્વી પર કયા દેશવાસીઓ ઓછામાં ઓછા પાણીનો ઉપયોગ કરે છે?
ચીન
૪૫. ગ્લોબલ વોર્મિંગ થી કયા વિસ્તારમાં વધુ નુકશાનની શક્યતા છે?
સપાટ દરિયા કિનારો
૪૬. ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસર ઓછી કરવાનો સહેલો ઉપાય કયો?
વૃક્ષ વાવેતર
૪૭. ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટથી ભારતના કયા રાજ્યમાં વધુમા વધુ અસર થાય છે?
કર્ણાટક

૯. પ્રાણીઓ

- (૧) માનવ ફેફસાની અંદર રહેલ અસંખ્ય બારીક શ્વસન નલિકાઓની કુલ લંબાઈ કેટલી હોઈ શકે?
આશરે ૨૪૦૦ કિ.મી.
- (૨) માનવીના મુખમાં મૂકેલો ખોરાક શરીરના બધા અંગોમાંથી પસાર થતા કેટલો સમય લાગે ?
અંદાજે ૨૪ કલાક
- (૩) તંદુરસ્ત માનવી માટે દરરોજ સરેરાશ કેટલા કેલરી ઉર્જાની જરૂરિયાત છે.
૨૦૦૦ કેલરી ઉત્પન થાય તેટલો ખોરાક.
- (૪) માદા ડુક્કરને કેટલા સ્તન હોય છે ?
૭ જોડી
- (૫) પાણીમાં રહેતું સૌથી મોટું પ્રાણી કયું ?
બ્લ્યુ વ્હેલ, લંબાઈ ૨૦ થી ૨૭ મીટર, વજન ૮૦૦૦, થી ૧૨,૦૦૦ કિ.ગ્રા.
- (૬) તીણા દાંતવાળા પ્રાણીઓની જાતો કેટલી ?
૧૭૦૦ થી વધુ, જેમાં ઉંદર, સસલાનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- (૭) જમીન ઉપરનું એક પ્રાણી તેના એક જ અંગથી શ્વસન ક્રિયા, ગંધ પારખવાની, પાણી પીવાની, પકડવાની ક્રિયા કરે છે?
હાથીની સૂંઢ.
- (૮) જમીન ઉપરનું સૌથી મોટું પ્રાણી કયું ?
એશિયાઈ હાથી, અંદાજે ૨.૫૦ થી ૩.૦૦મીટર ઊંચાઈ, નર ૫.૪ ટન, માદા ૨.૭ ટન વજન
- (૯) હાથીનો રોજનો ખોરાક કેટલો ?
દરરોજ ૧૫૦ કિ.ગ્રા. ખોરાક, ૧૮૦ લીટર પાણી.
- (૧૦) જમીન ઉપરના વજનદાર પ્રાણીઓ કયાં ?
હાથી પછી બીજા ક્રમે ગેંડો અને હીપોપોટેમસ
ગેંડો - નર-૨.૨ ટન માદા- ૧.૬ ટન
હિપોપોટેમસ- નર-૧.૬ થી ૩.૨ ટન માદા - ૧.૪ ટન
- (૧૧) રોજના ૨૪ કલાક દરમ્યાન કેટલા કલાક હાથી ખાવા માટે પસાર કરે છે?
લગભગ ૧૮ કલાક

- (૧૨) બિલાડી કુળનું સૌથી લાંબુ પ્રાણી કયું ?
વાઘ, લંબાઈ આશરે ૨.૬ થી ૩ મીટર તથા વધારામાં પૂંછડી ૯૦ સે.મી.
- (૧૩) સિંહ દરરોજ કેટલા કલાક સૂઈ રહે છે ?
૧૮ કલાક
- (૧૪) સિંહ અને સિંહણમાંથી સામાન્ય સંજોગોમાં શિકાર ઉપર પ્રથમ હુમલો કોણ કરે છે?
સિંહણ.
- (૧૫) પૂંછડી વિનાનું માનવની નજીકનું પ્રાણી કયું ?
ગોરીલા, ચિમ્પાન્ઝી
- (૧૬) ફીનબેંક વ્હેલ એકબીજાના સૂસવાટા વધુમાં વધુ કેટલા દૂરથી સાંભળી શકે છે ?
૮૫૦ કિ.મી.
- (૧૭) પાલતું ઘોડાની કેટલી જાતો છે ?
૧૫૦ થી વધુ
- (૧૮) પાલતું કુતરાની કેટલી જાતો છે ?
૧૩૦ થી વધુ
- (૨૦) વાંદરું એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ દૂદકા મારે ત્યારે કયા અંગથી સમતોલન જાળવે છે ?
પૂંછડી
- (૨૧) ૧૦,૦૦૦ વર્ષ પહેલાના પાલતું પ્રાણીઓ પૈકીનું એક પ્રાણી ?
ઘેટું
- (૨૨) દક્ષિણ આફ્રિકાનું સોસ્તએબલ વીવર પક્ષીનો માળો કેટલો મોટો હોય છે ?
૪.૦ મીટર ઊંડો અને ૭.૫ મીટર લાંબો
- (૨૩) માણસના અવાજની નકલ કરનાર પોપટ કયો ?
આફ્રિકન ગ્રે પોપટ
- (૨૪) સમશીતોષણ કટિબંધ અને ઉષ્ણકટિબંધ પૈકી કયા ભાગના પક્ષીઓ વધારે આકર્ષક દેખાય છે ?
ઉષ્ણકટિબંધ
- (૨૫) ઘણાં યાંત્રિક મશીનોની તાકાત માપવામાં કયા પ્રાણીનું નામ વાપરવામાં આવે છે?
ઘોડો (હોર્સ પાવર)

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

- (૨૬) કયું પક્ષી આર્કિટેક્યરની દ્રષ્ટિએ (બેનમૂન) ખૂબ જ સુંદર માળો બનાવે છે ?
સુઘરી
- (૨૭) તિશ્ણ દ્રષ્ટિવાળો શકરોબાજ કેટલા કિ.મી. દૂરથી પક્ષી શિકારને જોઈ શકે છે ?
૮ કિ.મી.
- (૨૮) શકરોબાજ ઉપરથી નીચે તરફ વધુમાં વધુ કેટલો ઝડપથી શિકાર ઉપર તરાપ મારી શકે છે ?
૧૭૫ કિ.મી./કલાક
- (૨૯) અંધારામાં પણ માત્ર અવાજ સાંભળીને શિકાર કરી શકે છે ?
ધુવડ
- (૩૦) સાપને કાન હોય છે ?
સાપને કાન હોતા નથી, પરંતુ ઉત્પન્ન થયેલ આવજના તરંગો પરથી શિકારને શોધી શકે છે.
- (૩૧) સહુથી મોટા અને નાના દેડકાં કયાં જોવા મળેલ છે ?
પશ્ચિમ આફ્રિકામાં વધુમાં વધુ ૮૦ સે.મી. સુધીની લંબાઈના અને બ્રાઝીલમાં ૮.૫ મી.મી. સુધીની લંબાઈના.
- (૩૨) ઉઘઈના ટેકરા કેટલી ઊંચાઈ સુધીના જોવા મળે છે ?
૯ મીટર
- (૩૩) મધપૂડામાં કોણ ઈંડા મૂકે છે ?
મધપૂડામાં મોટી સંખ્યામાં મધમાખીઓ હોય છે. જે પૈકી ફક્ત એક રાણી મધમાખી રોજના ૧૦૦૦ જેટલા ઈંડા મૂકી શકે છે.
- (૩૪) મોટામાં મોટા જંતુની લંબાઈ કેટલી હોઈ શકે ?
ઈન્ડોનેશીયાના જાયન્ટ સ્ટીકની લંબાઈ ૩૩ સે.મી. જેટલી છે.
- (૩૫) કીડી-મકોડા કેટલું વજન ઊંચકી શકે ?
પોતાના વજનના ૪૦ ગણું એટલે કે માણસ દ્વારા ટ્રક ઊંચી કરવામાં આવે તેવી વાત છે.

૧૦. વનસ્પતિશાસ્ત્ર

- (૧) ઊંચા વૃક્ષોથી માંડીને માઇક્રોસ્કોપ દ્વારા જોવી પડે તેવી વનસ્પતિની જુદી-જુદી ૨,૫૦,૦૦૦ થી વધુ જાતો પૃથ્વી ઉપર અસ્તિત્વ ધરાવે છે.
- (૨) પૃથ્વીની ૪૦% જમીન ઉપર જુદી-જુદી વનસ્પતિ અને ઘાસ છે.
- (૩) વાંસ એ ઘાસનો એક પ્રકાર છે.
- (૪) સમગ્ર વિશ્વમાં સૂર્યપ્રકાશનો સૌથી વધુ લાભ વનસ્પતિના પાંદડા મેળવે છે.
- (૫) રફિઆ પામ (તાડ ની એક જાત) વૃક્ષના પાન ૨૦ મીટર જેટલા લાંબા જોવા મળેલ છે.
- (૬) માનવ સમાજ માટે જરૂરી એવો પ્રાણવાયુ (O₂) વિપુલ માત્રામાં વૃક્ષો વિનામૂલ્યે ઉત્પન્ન કરે છે.
- (૭) સ્કોટલેન્ડનું “એલ્મ” અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં “જંગલ અંજીર” વૃક્ષના મૂળ જમીનમાં ૧૧૦ મીટર ઊંડાઈ સુધી ગયેલા જોવા મળેલ છે.
- (૮) કેલીફોર્નીયામાં ૮૩ મીટર ઊંચું અને ૨૫ મીટર ઘેરાવાનું વૃક્ષ નોંધાયેલ છે.
- (૯) નેવડા માં પાઇન જાતનું વૃક્ષ ૫૧૦૦ વર્ષ જુનું હતું.
- (૧૦) થડના વલયો (રીંગો) ઉપરથી વૃક્ષની ઊંમર જાણી શકાય છે. વલયો એકબીજાની નજીક હોય તો તે ધીરે ધીરે વિકાસ પામતું વૃક્ષ અને વલયો એકબીજાથી દૂર હોયતો ઝડપથી ઊગતું વૃક્ષ હોય છે.
- (૧૧) તાડના વૃક્ષને ડાળીઓ હોતી નથી. (તમામ પામ વૃક્ષોમાં)
- (૧૨) “ઓક” વૃક્ષની ૪૫૦ જેટલી જાતો છે અને ૫૦૦ વર્ષ જુના વૃક્ષો જોવા મળે છે.
- (૧૩) ચીલ (પાઇન) વૃક્ષમાંથી વિશ્વના ૭૫% ઇમારતી લાકડાની જરૂરીયાત પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.
- (૧૪) કેલીફોર્નીયાના રેડવુડ નેશનલ પાર્કમાં દરિયાકિનારે “રેડવુડ” નું ૧૧૧ મીટર ઊંચું વૃક્ષ છે.
- (૧૫) કેલીફોર્નીયામાં પાઇન જાતનું ૪૭૦૦ વર્ષ જુનું વૃક્ષ હયાત છે.
- (૧૬) સાઇબીરીયામાં ૧૭ મીલીયન ચો.કિ.મી.નું સૌથી મોટું જંગલ છે.
- (૧૭) સૂર્યપ્રકાશની મદદથી ખોરાક બનાવે છે, પરંતુ વનસ્પતિની જેમ પાન, પ્રકાંડ, મૂળ કે ફૂલ હોતા નથી. - શેવાળ.

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

- (૧૮) ઘાસની જાતો, જેના બીજ અથવા દાણા માનવ સમાજનો ખોરાક છે અને પ્રકાંડ તથા પાંદડા પશુઓનો આહાર છે. - અનાજ
- (૧૯) પાણીમાં ઉગતી સૌથી મોટી વનસ્પતિ કઈ ?
એમેઝોન વોટર લીલ
- (૨૦) પૃથ્વી ગ્રહ દૂરથી કેવા રંગનો દેખાય છે.
વાદળી રંગનો
- (૨૧) પૃથ્વીના વજનનો અંદાજ
૬૦૦૦ ટ્રીલીયન ટ્રીલીયન ટન.
- (૨૨) ઝવેરાત તરીકે વપરાતા દીરયાઈ જીવ
પરવાળા
- (૨૩) સૌથી વધુ આયુષ્ય ધરાવતું પ્રાણી
કાચબો
- (૨૪) વિશ્વમાં એકમાત્ર કચ્છના રણમાં જોવા મળતું પ્રાણી
ઘુડખર
- (૨૫) સમાજમાં સફાઈ કામદાર તરીકે ઓળખાતું પક્ષી
ગીધ
- (૨૬) જંગલમાં સફાઈ કામદાર તરીકે ઓળખાતું પ્રાણી
ઝરખ
- (૨૭) લાંબાગળાવાળુ સૌથી ઊંચુ પ્રાણી
જીરાફ
- (૨૮) શંકર ભગવાનના ગળામાં
સર્પ
- (૨૯) ખોડીયાર માતાનું વાહન
મગર
- (૩૦) પતંગ ચગાવતા ઘણીવાર દોરીથી ઇજા પામે છે
પક્ષી
- (૩૧) શારીરિક પીડાથી મનુષ્યની માફક રડતું પ્રાણી
રીંછ

- (૩૨) ઊંડે છે પરંતુ પક્ષીમાં ગણાતું નથી
ચામાચિડીયું
- (૩૩) આપણી રાષ્ટ્રીય મુદ્દામાં કયા પ્રાણીનું ચિન્હ જોવા મળે છે.
સિંહ
- (૩૪) ઝાડ ઉપર સહેલાઈથી ચડી શકતું હિંસક પ્રાણી
દીપડો
- (૩૫) ૧૫ ફૂટ જેટલો ઊંચો કૂદકો તેમજ પાછળની દિશામાં પણ કૂદકો મારી
શકતું પ્રાણી
વરૂ
- (૩૬) વેળાવદર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં મુખ્યત્વે જોવા મળે છે.
કાળીયાર
- (૩૭) ભારતમાંથી લુપ્ત થયેલ પ્રાણી
ચિત્તો
- (૩૮) સૌથી મોટા કદનું પક્ષી
શાહમૃગ
- (૩૯) સૌથી વધુ આયુષ્ય ધરાવતું પક્ષી
યુરોપીયન ઇગલ
- (૪૦) અદ્ભૂત માળો બનાવે છે
સુગરી
- (૪૧) સૌથી લાંબો ઝેરી સાપ
કીંગ કોબા
- (૪૨) ટૅનિક ત્રીસ લાખ કેલેરી ખોરાક મેળવે છે
બ્લ્યુ વ્હેલ

11. English

1. Which is the smallest unit of time ?
Femtosecond
2. Which the longest unit of time ?
Epoch
3. How much time taking the Sun light to reach the Earth?
497 second
4. How much time taking the Moon light to reach the Earth?
1.2 second
5. The depth of the Earth from the Ocean to inner core center ?
6370 k.m.
6. Which portion of the Earth is liquid ?
Ocean
7. Which Era Recently running ?
Cenozoic
8. Which is the oldest Era ?
Precambrian
9. Which is the softest substance in the Earth ?
Talc
10. Which is the hardest substance in the Earth ?
Diamond
11. Which is the largest desert on the Earth ?
Sahara
12. Which is the longest mountain range on the Earth ?
Andes
13. Which is the highest mountain peak on the Earth ?
Everest

14. Which is the largest island on the Earth ?
Greenland
15. Which is the longest river on the Earth ?
Nile
16. Which is the greatest river on the Earth ?
Amazon
17. Which is the largest lake on the Earth ?
Superior
18. Which country has longest coastlines ?
Canada
19. How much long coastline to India ?
17000 k.m.
20. Which is the deepest ocean on the Earth ?
Pacific ocean
21. The greatest depth of the Pacific ocean ?
10900 m.
22. Which is the hottest place on the Earth, Where people live ?
Djibouti
23. Which is the hottest place in India, Where people live?
Tirunelevi
24. Which is the coldest place on the Earth planet ?
Vostok
25. Where is the greatest annual rainfall in World ?
Cherapungi
26. Which is the active volcano ?
Nevado, Colombia
27. The name of the waves after Earthquake volcano ?
Tsunami

વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

28. The unit of Earthquake seismic measurement ?
The Richter scale
29. The human life started since before years ?
1800000
30. The little runn of Kutch is famous for ?
Wild ass
31. The northern part of Gujarat covered by the mountain ?
Aravalli
32. The southern area of Gujarat covered by the mountain ?
Westernghat
33. Saputara is famous as ?
Hill station
34. Dang forest is famous for ?
Valsadi teak
35. Botanical garden situated at ?
Vaghai

12. Wild Life Quiz

1. Name the only animal on earth, other than man, known to contract leprosy.

Ans. Ninebanded Armadillo (*Dasypus Novemcinctus*)

2. Name the tiger specialists who provided the first ever photographic evidence of the role of the male tiger in post-natal care and peaceful interaction with its cubs, thus refuting charges against it of infanticide.

Ans. Valmik Thapar & Fateh Singh Rathore

3. Who wrote the autobiographical book, My Life : My Trees ?

Ans. Richard St. Barbe Baker

4. In which biogeographical realm does most part of the Asian continent fall ?

Ans. Palaearctic realm

5. Which tree yields the heaviest wood in the World ?

Ans. Black Iron Wood (*Olea laurifolia*)

6. Which is the only animal in the world to have four horns

Ans. Chausingha (*Tetracerus Quadricornis*)

7. Name the only country in the world where both the Lion (*Panthera Leo*) and the tiger (*Panthera tigris*) are found in the wild ?

Ans. India

8. Which bird constructs the largest unit nest structure in the world ?

Ans. Sociable Weaver (*Philetairus Socius*)

9. Which is the longest reptile in the world ?

Ans. Reticulated Python (*Python reticulatus*)

10. Which is the world's largest private international nature conservation organisation ?

Ans. World Wide Fund for nature *

11. What color are luna moths ?
Ans. Bright Green
12. How many different kinds of owls are there ?
Ans. 150
13. What is another name for the cacoon that a caterpillar spins before it becomes a butterfly ?
Ans. Chrysalis
14. What color is a Blue Heron ?
Ans. Grayish
15. What do Monarch larvae eat ?
Ans. Milkweed
16. There are nearly ___ kinds of birds in the world ?
Ans. 9000
17. How many species of Garter Snakes are there
Ans. 11
18. How many species of Garter Snakes live in Missouri?
Ans. 2
19. Identify the animal ?
Ans. Giant Anteater
20. What is the full form of PETA ?
Ans. People For Ethical Treatment of Animals
21. Identify.
Ans. Black Buck
22. Which bird has the longest wingspan ?
Ans. Albatross
23. Kaziranga National park is the sanctuary for which endan gered animal ?
Ans. One Horned Rhinoceros
24. Where is Serengeti ?
Ans. It extends from Tanzania to Kenya

25. This bird is found in South America and became a very popular cartoon character where it has a characteristic sound which is “Beep Beep”. Which bird am I talking about ?
Ans. Road Runner
26. Salamanders belong to which class in the animal kingdom ?
Ans. Amphibia
27. Which mammals belong to the order Chiroptera ?
Ans. Bats
28. The tusk of an elephant is the modified version of which type of teeth ?
Ans. Incisors
29. Which is the largest fish ?
Ans. Whale Shark
30. Which is the largest insect ?
Ans. Hercules Beetle
31. Which of the 5 tiger subspecies is the smallest ?
Ans. Sumatran
32. Birds are unique as a class of chordates or vertebrates because ?
Ans. They have feathers and can fly
33. Scientists believe that birds evolved from reptiles and dinosaurs.
Ans. True
34. The study of birds is
Ans. Ornithology
35. Which of these is NOT a reason that birds are well suited for flight ?
Ans. They lay eggs
36. Birds have an excellent sense of sight and hearing
Ans. True

37. A bird reproduces by
Ans. Sexually
38. A bird is
Ans. Warm- blooded
39. Birds are found throughout the world.
Ans. True
40. Birds have a ____ heart with ____ circulation.
Ans. 4 chambered, double loop
41. Birds belong to the phylum ____ and the class ____
Ans. Chordata, aves
42. This is the name for the theory that the earth is gradually getting hotter and hotter.
Ans. Global Warming
43. This is the general term used to describe richer countries like the USA and Japan.
Ans. MEDCs
44. This describes how gases like Carbon Dioxide let in heat from the sun through the atmosphere but trap outgoing radiation so making the earth warmer.
Ans. Greenhouse Effect
45. This is a country of over 120 million people that is largely made up of the floodplain and delta of the River Ganges.
Ans. Bangladesh
46. This is the main Greenhouse Gas by volume.
Ans. Carbon Dioxide
47. Sea level may rise as the oceans warm and water expands. This will threaten to drown low lying islands such as
Ans. Maldives and Seychelles

48. These forms of energy are made from the remains of dead plants and small creatures.
Ans. Fossil Fuels
49. These are frozen areas of land and sea in the far north - places like Iceland and Greenland.
Ans. Arctic
50. These are sources of power like solar, wind, water, wave and tidal.
Ans. Renewable Energy
51. This is the formal name for the country that consists of Wales, England, Scotland and Northern Ireland together.
Ans. United Kingdom
52. These are sources of energy that once used cannot be replaced such as coal and oil.
Ans. Non-renewable energy
53. This is an area of lowland in eastern England that may be flooded by the sea if sea level rises.
Ans. The Fens
54. This is an industrial site that makes electricity by burning fossil fuels like coal.
Ans. Thermal Power Station
55. This part of Britain has good potential for making wind energy.
Ans. Wales
56. This word means all gases given off by chimneys such as smoke etc.
Ans. Emissions
57. This is a group of turbines in towers that generate electricity because of moving air.
Ans. Wind Farm

૧૩. વન્યજીવોની અંદાજીત સંખ્યા

રાજ્યમાં સમયાંતરે વન્યપ્રાણી / પક્ષીઓની સંખ્યાનો અંદાજ કાઢવામાં આવે છે.

અ.નં.	વન્યપ્રાણી / પક્ષીઓનું નામ	છેલ્લી ગણતરી વર્ષ	અંદાજીત સંખ્યા
૧	સિંહ	૨૦૧૦	૪૧૧
૨	દિપડા	૨૦૧૧	૧,૧૬૦
૩	રીંછ	૨૦૧૧	૨૮૩
૪	નીલગાય	૨૦૧૦	૧,૧૯,૫૪૬
૫	ઘુડાખર	૨૦૧૦	૪,૦૩૮
૬	ઘોરાડ	૨૦૦૭	૪૮ (+) ૩
૭	સારસ	૨૦૦૭	૧,૮૬૩
૮	ગીઘ	૨૦૧૦	૧,૦૬૫
૯	જલપ્લાવિત વિસ્તારના પક્ષીઓ	૨૦૦૮	૧૯,૪૭,૫૦૬

૧૪. ભારતના અભ્યારણ્યો

અ. નં.	રાજ્ય	અભ્યારણ્યનું નામ	રક્ષિત વિસ્તાર ચો.કી.મી.	જીલ્લો	મુખ્યત્વે વન્ય પ્રાણીઓ
૧.	બિહાર	બેટલા	૭૪૭.૬૦	પલામાઉ	વાઘ
	બિહાર	વિક્રમશીલા	૫૦.૦૦	ભાગલપુર	ગંગેઠી, ડોલ્ફીન
૨.	કેરાલા	પરમલીફલમ	૨૮૫.૦૦	પાણીગઢ	
	કેરાલા	વાઈનાડ	૩૪૪.૪૪	કાલીકટ, વાઈના	
૩.	મધ્યપ્રદેશ	પંચમઢી	૪૬૧.૮૪	ઔરંગાબાદ	બાયો ડાયવરસીટી
	મધ્યપ્રદેશ	શૈલાના	૧૨.૮૬	રતલામ	લેસર ફલોરીકન
	મધ્યપ્રદેશ	કરેરા	૨૦૨.૨૧	શીવપુરી	ધોરાડ
	મધ્યપ્રદેશ	સરદારપુર	૩૪૮.૧૨	ઉહર	ધોરાડ
	મધ્યપ્રદેશ	કેન ધરિયાલ	૪૫.૦૦	પન્ના	ધરિયાલ
	મધ્યપ્રદેશ	ચંબલ	૩૨૦.૦૦	મોરેના	ધરિયાલ
	મધ્યપ્રદેશ	પાલનપુર(ફૂનો)	૩૪૫.૦૦	મોરેના	સુચિતસિંહ
				વસવાટ	
૪.	મહારાષ્ટ્ર	મેલઘાટ	૧૫૯૭.૦૦	અમરાવતી	વાઘ રક્ષિત
	મહારાષ્ટ્ર	ધોરાડ	૮૪૯૬.૨૩	સોલાપુર	
	મહારાષ્ટ્ર	કરનાલા	૪.૪૮	રાયગઢ	
૫.	ઓરીસ્સા	ભીતર કર્ણિકા	૧૭૦.૦૦	કટક	કાચબા, પક્ષી
	ઓરીસ્સા	ચીલકા	૯૦૦.૦૦	પૂરી ગંજામ	પક્ષી
૬.	રાજસ્થાન	રેજર્ટ	૩૧૬૨.૦૦	—	ધોરાડ
	રાજસ્થાન	માઉન્ટ આબુ	૫૦.૦૦		શિહોરી ફલોરા
૭.	તામીલનાડુ	વેદન થંગલ	૧.૦૦		એગલપટ્ટુ પક્ષી
	તામીલનાડુ	પુલીકેટ	૬૦.૦૦		એગલપટ્ટુ પક્ષી
	તામીલનાડુ	પોઈન્ટ કેલીમર	૧૭.૨૬		થાંજાવોરપક્ષીઓ
	તામીલનાડુ	અનામલાઈ	૮૪૨.૦૦	કોઈમ્બતુર	
	તામીલનાડુ	કાલાકાડ	૨૨૪.૦૦	તુરીનીવેલી	નીલગીરી,
				થાર	
				લાઈન ટેઈલ્ડ	
				મકાકા	
૮.	કર્ણાટક	રંગનથીટ્ટુ	૦.૬૭	મૈસુર	પક્ષી
	કર્ણાટક	દંડેલી	૮૩૪.૧૫	ઉત્તરકનાડા	હાથી
૯.	ઉત્તરપ્રદેશ	ચંદ્રપ્રભા	૭૮.૦૦	વારાણસી	
	ઉત્તરપ્રદેશ	ગોવિંદ પશુવિહાર	૯૫૩.૧૨	ઉત્તરકાશી	કસ્તુરીમુગ
૧૦.	વેસ્ટબંગાળ	જલદાપાડા	૨૧૬.૫૧	જલપાઈજુરી	ગેંડા, વાઘ

૧૫. ભારતના રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો.

અ. નં.	રાજ્ય	રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનું નામ.	રક્ષિત વિસ્તાર ચો.કી.મી.	જીલ્લાનું નામ.
૧.	બિહાર બિહાર	વાલ્મીકી (વાઘ રક્ષિત) બેટલા(વાઘ રક્ષિત)	૩૩૫.૬૫ ૨૩૧.૬૭	પશ્ચિમ ચંપારણ પલામાઉ
૨.	કર્ણાટક નાગર હોલ	બંદીપુર (વાઘ રક્ષિત)	૮૭૪.૨૦	મૈસૂર
૩.	કેરાલા	પેરિયાર (વાઘ રક્ષિત)	૩૫૦.૦૦	ઈડૂકી
૪.	મધ્યપ્રદેશ	કાન્હા (વાઘ રક્ષિત)	૫૪૩.૦૦	પન્ના, ચતરપુર
૫.	મહારાષ્ટ્ર મહારાષ્ટ્ર	સંજય ગાંધી રા.ઉદ્યાન તડોબા	૮૬.૯૭ ૧૧૬.૫૫	બોમ્બે થાણા ચંદ્રાપુર
૬.	રાજસ્થાન રાજસ્થાન રાજસ્થાન	કેવલાદેવ-ધાના રણથંબોર (વાઘ રક્ષિત) સરીસ્કા (વાઘ રક્ષિત)	૨૮.૭૩ ૩૯૨.૦૦ ૨૭૩.૮૦	ભરતપુર (પક્ષીઓ) સવઈ મોધોપુર અલવર
૭.	તામીલનાડુ તામીલનાડુ તામીલનાડુ	ગીન્ડી મુદ્દુમલાઈ કાલકડ (વાઘ રક્ષિત)	૨.૮૨ ૧૦૩.૨૪ ૮૦૦.૦૦	મદ્રાસ નીલગીરી
૮.	ઉત્તરાંચલ ઉત્તરાંચલ ઉત્તરાંચલ ઉત્તરાંચલ	કોબેંટ (વાઘ રક્ષિત) દુધવા (વાઘ રક્ષિત) રાજાજી નંદાદેવી	૫૨૦.૮૨ ૪૮૮.૨૯ ૮૨૦.૦૩ ૬૩૦.૩૩	ગઢવાલ, નૈનીતાલ લખીમપુર, ખેરા દહેરાદુન, હરિદ્વારા ચમોલી, વેલી ઓફ ફલવાર
૯.	પશ્ચિમ બંગાળ પશ્ચિમ બંગાળ	સુંદરવન(વાઘ રક્ષિત) બકસા (વાઘ રક્ષિત)	૧૩૩૦.૧૦ ૭૫૯.૦૦	પરગાનાસ

૧૫. ભારતના રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો.

અ. નં.	રાજ્ય	રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનું નામ.	રક્ષિત વિસ્તાર ચો.કી.મી.	જીલ્લાનું નામ.
૧૦.	આસામ	કાઝીરંગા	૪૩૦.૦૦	જોરહાટ
	આસામ	મનાસ	૫૦૦.૦૦	કામરુગ (વાઘ, ગેંડા, પીંગ્મીહોગ)
૧૧.	જમ્મુ કાશ્મીર	દચ્ચીગામ	૧૪૧.૦૦	શ્રીનગર (કાહંગુલ)
૧૨.	મણીપુર	કેબુલ લામજાઓ	૪૦.૦૦	ઈમ્ફાલ: મણીપુર (હરણ)
૧૩.	અરુણાચલ	નામદાફા (વાઘ રક્ષિત)	૧૮૮૫.૨૩	તીરપ
૧૪.	મેઘાલય	નોરકેક	૪૭.૪૮	ગારોહિલ્સ, કળશપર્ણા
૧૫.	ઓરીસા	ભીતર કનિકા	૩૬૭.૦૦	કટક, (દરિયાઈ બાયબાઓ, પક્ષીઓ)
૧૬.	સિક્કીમ	કાંચનજંગા	૮૫૦.૦૦	નોર્થ સિક્કીમ
૧૭.	મિઝોરમ	ડામ્પા (વાઘ રક્ષિત)	૫૦૦.૦૦	
૧૮.	મહારાષ્ટ્ર	મેલઘાટ (વાઘ રક્ષિત)	૧૫૮૭.૦૦	
૧૯.	ઓરિસ્સા	સીમીલીપાલ (વાઘ રક્ષિત)	૨૭૫૦.૦૦	

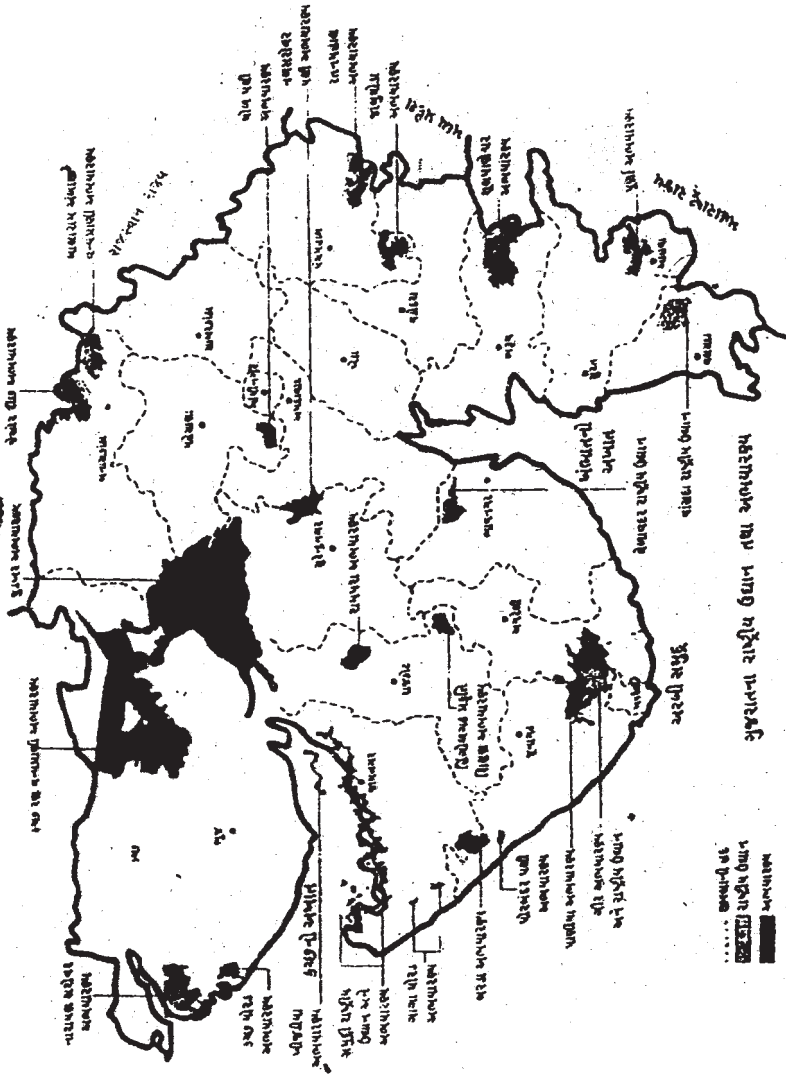
વન્યજીવ પ્રશ્ન મંચ

૧૬. ગુજરાતના અભયારણ્યો તથા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો

અ. નં.	જિલ્લો	રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનું નામ	રક્ષિત વિસ્તાર ચો.કી.મી.	મુખ્ય વન્ય પ્રાણીઓ
૧.	જુનાગઢ	ગીર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	૨૫૮.૭૧	સિંહ, દિપડા, ચિત્તલ, ઝરખ, સાંભર, ચિંકારા, નીલગાય
૨.	જામનગર	દરિયાઈ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	૧૬૨.૮૯	દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિ, ઓકટોપસ, દરિયાઈ જળધોડો, સ્ટાર ફીશ, ડોલ્ફીન, ડુગોગ, પરવાળાં
૩.	નવસારી	વાંસદા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	૨૩.૯૯	દીપડા, ઝરખ, ચિત્તલ, ચોશિંગા
૪.	ભાવનગર	વેળાવદર કાળિયાર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	૩૪.૫૩	કાળિયાર, વરૂ, ખડમોર, હુબારા બસ્ટાર્ડ, ઘુટ્ટુ (બેકર)
કુલ : અભયારણ્યો			૪૮૦.૧૨	
૧.	બનાસકાંઠા	બાલારામ અંબાજી અભયારણ્ય	૫૪૨.૦૮	રીંછ, નીલગાય, ઝરખ
૨.	બનાસકાંઠા	જેસોર રીંછ અભયારણ્ય	૧૮૦.૬૬	રીંછ, નીલગાય, ઝરખ
૩.	કચ્છ	ઘુડખર અભયારણ્ય	૪,૯૫૩.૭૦	ઘુડખર, નીલગાય, વરૂ, ચિંકારા
૪.	કચ્છ	કચ્છ રણ અભયારણ્ય	૭,૫૦૬.૨૨	ઘુડખર, નીલગાય, વરૂ, ચિંકારા
૫.	કચ્છ	નારાયણ સરોવર ચિંકારા અભયારણ્ય	૪૪૨.૨૩	ચિંકાર, રણ બિલાડી
૬.	જુનાગઢ	બરડા અભયારણ્ય	૧૯૨.૩૧	દીપડા, નીલગાય, હરણ
૭.	જામનગર	ગાગા અભયારણ્ય	૩.૩૩	પક્ષીઓ
૮.	જામનગર	ખીજડીયા અભયારણ્ય	૬.૦૫	પક્ષીઓ
૯.	જામનગર	દરિયાઈ અભયારણ્ય	૨૯૫.૦૩	દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિ
૧૦.	જુનાગઢ	ગીર અભયારણ્ય	૧,૧૫૩.૪૨	સિંહ, દીપડા, ચિત્તલ
૧૧.	પોરબંદર	પોરબંદર અભયારણ્ય	૦.૦૯	યાયાવર પક્ષીઓ
૧૨.	રાજકોટ	હિંગોળગઢ પ્રકૃતિ શિક્ષણ અભયારણ્ય	૬.૫૪	ચિંકારા, નીલગાય
૧૩.	કચ્છ	કચ્છ ગોરાડ અભયારણ્ય	૨.૦૩	ઘોરાડ, ચિંકારા
૧૪.	અમરેલી	પાણીયા અભયારણ્ય	૩૯.૬૪	સિંહ, દીપડા, ચિંકારા
૧૫.	રાજકોટ	રામપુરા અભયારણ્ય	૧૫.૦૧	નીલગાય, ચિંકારા
૧૬.	અમદાવાદ	નળસરોવર પક્ષી સુરેન્દ્રનગર અભયારણ્ય	૧૨૦.૮૨	યાયાવર પક્ષીઓ
૧૭.	નર્મદા	સૂણપાણેશ્વર અભયારણ્ય	૬૦૭.૭૦	રીંછ, વાંદરા, દીપડા
૧૮.	પંચમહાલ	જાંબુઘોડા અભયારણ્ય	૧૩૦.૩૮	દીપડા, રીંછ, ઝરખ
૧૯.	ડાંગ	પુર્ણા અભયારણ્ય	૧૬૦.૮૪	દીપડા, હરણ, વાંદરા
૨૦.	દાહોદ	રતનમહાલ અભયારણ્ય	૫૫.૬૫	રીંછ, ચિંકારા
૨૧.	મહેસાણા	થોળ અભયારણ્ય	૬.૯૯	પક્ષીઓ
૨૨.	અમરેલી	મિતિયાલા અભયારણ્ય	૧૮.૨૨	સિંહ, દીપડા, ચિત્તલ, ચિંકારા
૨૩.	જુનાગઢ	ગીરનાર વન્યપ્રાણી અભયારણ્ય	૧૭૮.૮૦	
૧.	કચ્છ	છારીદંઢ કન્ઝર્વેશન રીઝર્વ	૨૨૭.૦	જળચર પક્ષીઓ
કુલ			૧૬૮૪૬.૮૧	
એકંદરે કુલ			૧૭૩૨૬.૯૩	

૧૭. પર્યાવરણીય દિવસો

૧. ૨જી ફેબ્રુઆરી વિશ્વ જલ પ્લાવિત વિસ્તાર દિવસ
૨. ૨૧મી માર્ચ વિશ્વ વન દિન
૩. ૨૨મી માર્ચ વિશ્વ જલ સ્ત્રોત દિવસ
૪. ૧૮મી એપ્રિલ વિશ્વ હેરીટેજ દિવસ
૫. ૨૨મી એપ્રિલ વિશ્વ પૃથ્વી દિવસ
૬. ૩જી મે આંતર રાષ્ટ્રીય ઉર્જા દિવસ
૭. ૨૨મી મે વિશ્વ જૈવ વૈવિધ્ય દિવસ
૮. ૫મી જુન વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ
૯. ૧૭મી જુન રણ અટકાવવા માટેનો દિવસ
૧૦. જુલાઈ (ચોમાસાની શરૂઆતમાં) વન મહોત્સવ
૧૧. ૧૧મી જુલાઈ વિશ્વ જન સંખ્યા દિવસ
૧૨. ૧૬મી સપ્ટેમ્બર વિશ્વ ઓઝોન દિવસ
૧૩. ૨જી - ૮મી ઓક્ટોબર વન્ય પ્રાણી સમાહ
૧૪. ૬ઠ્ઠી ઓક્ટોબર વિશ્વ હેબિટેટ દિવસ
૧૫. ૧૪મી ડીસેમ્બર ઉર્જા સંરક્ષણ દિવસ

પ્રકાશન અને સંપર્ક વિભાગ, ગાંધીનગર